

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

JENNY LINDS DOTTER,
Mrs MAUDE, i en
"svensk" dräkt, som
hennes mor sytt åt
henne för en bal
i London —
se art. inuti n:r.

GOOD
WIN
1927

Ur innehållet:

EN SOM INTE PREDIKAR
FÖR TOM KYRKA.

VEM SKALL BESTÄMMA
BRÖLLOPET?

SVENSKAN
SAKNAR KLUBBANDA.

Jubileumsartikel
av Ida von Plomgren.

STORA HÄNDELSER OCH SMÅ
av Gurlu Hertzman-Ericsson.

GRÖNKÖPING

Om en del kulturföreteelser.

ETT GOTT RÅD VILL JAG GE. TA noga reda på allt skvaller i sta'n, alla skandaler, särskilt de amorösa. Hör noga efter vem som skiljer sig från vem och varför, anteckna Er djupt till minnes när han sågs promenera med henne där och vem hon växlade blickar med där och vems det barnet är, som hon håller vid sin hand. Låt inte några glada fester gå Er näsa förbi, titta in i klubbar och sällskapslokaler, försumma inga diplomatiska mottagningar. Gör er vän med grevinnans kammarjungfru och smussla med grevens blomsterhandel, Ni kan få värdefulla upplysningar på båda hållen. Helst bör Ni nedteckna alla Era iakttagelser, i dagboksform exempelvis, det är så behagligt och lite pretentiöst. Och förakta inte heller att leta fram några nummer av den saligen hädanfarna "Fäderneslandet" och lägg dem helt apropas i Er byrålådas gömmor.

Men varför? Vad i all världens da'r? Vilken lumpenhet Ni uppmanar till! Vad är meningen?

Jo, Ni gör därmed en stor kulturgärning. Om några hundra år kommer man att finna Era brev och dagböcker och tidningar gulnade i något familjearkiv. Med av iver darrande händer kommer någon litteraturdoktor att plocka fram dem, bläddra i dem, fördjupa sig i dem och av familjen utbedja sig tillåtelsen att publicera dem. Det blir en bok "Ryktbara skönheter i det gamla Stockholm" eller "Galanta kavaljerer hos Mälardrottningen". Litteraturdoktorn blir berömd och får Nordstjärnan. Han har riktat bokmarknaden med ett kulturhistoriskt verk av största värde, ett dokument, som ger en högst intressant inblick i den glada värld som var tongivande i jaz-

zens Stockholm. Och Era papper vandra till Kungl. Biblioteket, som då är tillbyggt med ännu en flygel. Darrande abiturienter komma att böja sina huvuden över dem för att ösa vetande till sina skrivningar och ärelystna kandidater komma att göra doktorsavhandlingar på ett enda oäkta barn i Er dagbok.

Ty så snart Fäderneslandsskandalerna blivit så där en två, tre hundra år gamla äro de mogna för att kallas kulturbilder och sedeskildringar. Det som knappast ens en kaffemoster vill röra i idag, är gefundenes Fressen för en professor om några generationer. Så det är faktiskt skada att avskaffa kaffemoster och Fäderneslandet. Hur kommer det att förutan dem bli med framtidens kulturlitteratur i julfloden?

*

Det är ju tämligen hopplöst att sitta häruppe i björnarnas land och mästra företag i de stora länderna på kontinenten, men det kan ändå kännas skönt att inför sina egna få utösa sin indignation. Eller ha ni inte också god lust att ruska om de kvinnliga kanalsimmarna ett tag? Att som första kvinna flyga över Atlanten kan vara tokigt nog just när höststormarna rasa som bäst, man skulle tycka att tiden vore så illa vald som möjligt. Men låt gå, flygtrafiken över Atlanten är dock ett praktiskt framtidsperspektiv. Dessamma kan näppeligen sägas om simtrafiken över Kanalen. Nu när kommunikationsmedlen äro på väg att nå det sagolikas fullkomning, då tycka små svaga kvinnor att det är idé att kajka över Kanalen på femton timmar och tre sekunder eller hur mycket det nu är. Om det funnes någon filosofi i deras kanalsimning om att föra mänskligheten tillbaka till gamla, goda tider, då livet flöt fram i lugnare och som det sägs djupare strömfåror, nå, då hade man endast att andligen ta av sig hatten i respekt för en symbolisk bedrift. Men kanalsimningen är nog bara en helt vanlig sensationsbedrift av årgång 1927. Ett dumt och farligt och missklädsamt sensationsäventyr. Att smörja in hela sin lekamen i tumslager av fett och med fara för sitt liv kryssa fram över Kanalen i dimma och kyla, en liten ensam människovarelse på ett stort, trist vatten. Till vad nytta? — ingen som helst, ur varken etisk eller estetisk och knappast ens sportslig synpunkt. Men herrarna simma över Kanalen och vi ska väl inte vara sämre, höres någon invända.

Längre ha vi då inte kommit! Vi kvinnor som skulle bli ett nytt salt i världen, då vi upphöjdes till mannens like! Lite var inse vi nog snart att det inte är så lätt att strö ut salt i denna ofullkomliga värld, men när vi direkt börja apa efter och göra oss duktiga med fel, som männen lancerat, då ha vi styrt alltför långt ur den utstakade och utlovade kursen och simma alldeles i dimman.

*

Man har gripits av bildstormningsraseri i Stockholms stadsfullmäktige. Man vill avskaffa en del statyer i sta'n. Varken Eldhs

inälvor, Fredrika Bremer eller Birger Jarls grav ha funnit nåd för fullmäktiges ögon.

Detta är ett alldeles nytt och originellt slags stadsfullmäktigearbete. Först ta tyrannerna tacksamt emot statyerna och så är detta icke väl gjort förrän man skall börja överlägga om deras borttagande. Man måtte icke ha värst mycket att göra i stadshuset, när man kan ha tid med dylikt dubbelarbete i statyfrågor — och med timplånga debatter om fru Wendela Larsson på Brännkyrkagatan och hennes pilsnerrättigheter. Vår värderade kollega Grönköpings Veckoblad bör ha tacksamt stoff för nästa nummer.

På den nu inslagna vägen behöver stadsfullmäktige aldrig befara att behöva ge sig själv något arbetslöshetsunderstöd. Ty nu ska här motioneras. Varför precis kasta sig över den lilla gumman Fredrika? Hon gör minsann inte mycket väsen av sig, hon syns knappt, där hon sjunker ner i gräset. Nej, låt oss gå lös på större mål. Jag tycker att Karl XV i sin ryslighet och sina marmormassor ska bort, och Karl X Gustav, som tjock och pussig vanpryder Nordiska museets entré, och Karl XIII bland sina krukor, och Gustav II Adolf och Jenny Lind och "Den fångne vikingen" — som verkligen har en högst olämplig plats — och Linné och — — ja, nog ska här bildstormas.

Men vad slags linjer kommer man in på med detta tyranni? Det blir alltmer tydligt att det finns en mängd frågor, som aldrig borde komma inför den hundrahövdade skaran — försävt inte staden anser sig ha råd att hålla en församling, som bara diskuterar för diskuterandets egen skull, kåserar för det roliga fåseriets skull.

EBE.

I hela världspressen har mrs Elders namn genljudit, ty hon startade under mycket reklam för en flygtripp över Atlanten, men måste gå ner innan målet var nått.

Miss Gleitze är en — och den skönaste — av de damer, som under den senaste månaden simmat över Engelska kanalen.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

VEM SKALL BESTÄMMA BRÖLLOPET?

UNGDOMEN VÄLJER I ALLMÄNHET SIN MAKE MED FÖRSTÅND

Gå varandra till mötes, manar professorskan Calla Curman, som minns när man giljade i frack och vit halsduk.

Föräldrarna ha, enligt min åsikt ingen som hälst rätt att vägra barnen sitt bifall till äktenskap, även om den utvalda parten ej skulle vara riktigt i deras tycke. Och även om den man dottern valt skulle råka vara långt ifrån önskvärd, t. o. m. om han skulle ha betänkliga karaktärsfel, och hon ändå älskar och håller fast vid honom så bör ingen, inte ens hennes mor anse sig ha rätt att med makt- språk och hot om förvisning ur hemmet o. dyl. söka förmå henne att avstå från giftermålet. Som kan utfalla lyckligt. I de flesta fall är det ren egoism som dikterar föräldrars vägran till ett äktenskap, eller också är det fåfänga och missriktad stolthet, ingendera riktigt ädla bevekelsegrunder.

Naturligtvis är det inte roligt för far och mor att känna sig stå utanför och inte alls invigas i sin unga dotters hjärtehemligheter innan hon kommer och presenterar sin fästman. Den ytterligheten är lika förkastlig som forna tiders föräldraenvælde, då den unga flickan stod bävande utanför faderns kam- mardörr medan hennes öde avgjordes därinne. Blev det nej hade såväl hon som den unge giljaren att foga sig och det gjorde de van- ligen också utan högljutt knot. Apropos frieri, så brukades det förr i världen, åtminstone i min fars och farfars — den gamle boktryc- kar Lundströms — kretsar att en ung man sträckte upp sig i frack och vit halsduk när han skulle uppvakta sin tillbeddas far. Kan Ni tänka Er något mera löjligt än en friare i frack och vit halsduk på förmiddagen?

Förälskad ungdom är sig alltid lik.

Friherrinnan Louise Ramel, f. Thyselius, var med när friaren gick krokvägar till målet:

I min ungdom var det nog ganska ovan- ligt, i våra kretsar åtminstone, att en ung dam sans facon kom och förklarade för sina föräldrar att hon tänkte gifta sig med den eller den unge mannen. Man handska- des varliga med så livsviktiga problem som äktenskapet och man både tänkte sig för och hörde sig för. D. v. s. man garde- rade sig så vitt möjligt för att få korgen av sin tillbeddes far, alltså vände sig kan- ske en förälskad ung man i verket eller vid gardet först till någon äldre släkting, som kände någon av den eventuella svär- faderns närmaste eller vänner. Denne i sin tur sonderade terrängen och gav den

På grundval av Annie Åkerhielms artikel i föregående nr. spinner Idun vidare på ämnet om "föräldrarnas välsignelse, som bygger bar- nen bo." Några kända personer berätta om frieriet förr och uttala sin åsikt om nutids- ungdomens sätt att ta sin sak i egna händer.

nervöse hjärta- och hand-aspiranten en vink om huruvida han kunde våga sig fram med sin anhållan eller inte.

Ungefär så gick det till när jag själv blev förlovad, men därför vill jag visst inte fastslå att detta tillvägagångssätt var en given och ofrånkomlig regel. Världen är sig nog inte så olik när allt kommer omkring. Även i min ungdom fanns det resolut ungdom av båda könen, unga män som gingo rakt på sak med frieriet, unga flickor som frejdigt stego inför föräldrarna och förklarade att hon om älskade hon och tänkte gifta sig med honom också. Var hon myndig kunde ju inte föräldramakten hindra henne att följa sitt hjärtas röst. Och det förekom både enleveringar och andra dramatiska poänger i den tidens kär- lekshistorier med. — Såväl då som nu var det nog förståelsen och viljan att ställa till det bästa för varandra, även med nå- gon avprutning på egen vilja och önskan från både de ungas och föräldrarnas håll, som det berodde på.

Nutida föräldrar måste anpassa sig.

Rösträttsflickan har förstånd och hjärta nog att vara sin egen giftoman, menar den bekante stock- holmsläkaren, dr Lars Flodqvist.

Nya tider — nya kvinnor. »Giftomans- systemet» går inte att tillämpa i en tid, då kvinnan är självförsörjande och har poli- tisk rösträtt. Hon gifter sig men låter inte gifta bort sig — som väl är! Ty det är min tro, att ett äktenskap som från kvinnans sida var byggt på resignation blev ett äkten- skap i slöhetens tecken och som sådant olyck- ligt, eller åtminstone otillfredsställande.

Nu kan det synas en smula oresonligt att vi föräldrar bara skulle ha att låta oss nöja med vår fröken dotters val av make, hur det än utfaller. Men i allmänhet är det nog så att kvinnan med ökad frihet fått ökad ansvarskänsla och kanske också ökad intuition. Mera sällan låter hon hjärtat all- deles löpa i väg med förståndet utan att ta någon hänsyn till föräldrarnas åsikt. Och det är nutidsföräldrars sak att länka sina och barnens åsikter så att de gå något så när ihop. Med få ord sagt: föräldrarna få se till att de kunna ge sin välsig- nelse åt de ungas förbindelse.

Ty ett äktenskap, ingänget mot föräldrarnas vilja och goda minne, om också med deras medgivande, blir under alla förhål- landen olyckligt.

Ungdomen sörjer bra för sig själv.

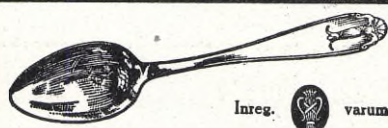
Respekt för individualitet och personlighet krä- ver borgmästarinnan Jenny Lindhagen:

Naturligtvis anser jag inte att föräldrar i allmänhet ha någon rättighet att söndra och skilja ett par unga åt även om sonens eller dottrens val inte riktigt samstämmer med de- ras egen önskan. Det är ju de ungas eget framtida liv det gäller och de böra ha bestäm- manderätten i första hand. Endast om för- äldrarna ha absolut klart för sig att en son eller dotter går direkt i fördärvet, böra de in- gripa med den livserfarnes rätt. — För öv- rigt tycker jag nutidens ungdom sörjer så bra för sina öden själv som det någonsin är önsk- ligt och det går vanligen bra. Vi uppfostra- des på ett annat sätt — lydnad och pliktupp- fyllelse var första budet. En del av vår in- dividualitet offrades nog på lydnadens altare, men det hade väl också sitt goda med sig. Men min tro är att nutida ungdom är mycket mera mogen än vår generation var och att den därför gott kan unnas ganska stor per- sonlig frihet.

Alexandra Skoglund.

65 år fyllde den 22 okt. fil. d:r Alexandra Skog- lund, Stockholm, känd och uppskattad som lärarinna vid Nya Elementarskolan för flickor och för sin politiska verksamhet. Inom Allm. Valmansförbun- det bekläder hon flera förtroendeposter, bl. a. som ledamot i förbundets överstyrelse och som ordf. i dess centrala kvinnorråd.

Bed en guldsmed visa Eder
VASAMODELLEN
Tillverkare:
Guldsmeds A.-B. i Stockholm

HÄRVANS HEMFÄRGER i påsar
— lämpa sig utmärkt även för
Kallvattensfärgning.

STORA HÄNDELSEER OCH SMÅ

MÅNGA KÄNNA SIG KALLADE TILL NOVELLFÖRFATTARE MEN FÅ ÄRO UTVALDA.

NOVELLENS LÄTTA OCH FINSLIPADE konst har större hemortsrätt under de sydligare luftstrecken, där man också har att söka mästaren på området, Guy de Maupassant, än i den tyngre germanska prosan som med förkärlek tänjer ut det skissartade motivet till ett stämmingsmåleri eller sammanbinder de fragmentariska händelserna till små romaner utan udd och skärpa. För en debuterande författare ligger det nära till hands att samla ihop utkast och tidningsartiklar till en bok. Den blir kanske inte så tungt vägande, bara ett knippe noveller, men den framträder inte heller med samma pretention som en roman eller människoskildring, och om den inte blir aldeles bortglömd på boklådskisten, så kan det hända att den får några välvilliga ord i dagspressen som sporra till vidare ansträngningar. Höstens bokmarknad är synnerligen rik på litteratur av detta slag, och ur mångfalden kan det vara rätt så svårt att leta sig fram till det som bär konstens hallstämpel och inte förflyktigas så snart man lägger boken ifrån sig.

Maria Englund och Maria Olofsson ha kommit med var sin novellsamling, "Norr om landsvägen" och "Slagrutan" vilka i minnet endast kvarlämnat en välmenande, men färglös och opersonlig skildringsförmåga. Med desto större glädje tar man därför del av Per Hallströms "Händelser", som redan efter de första sidorna meddelar tryggheten av att här verkligen finns något att säga, och att det blir sagt på ett uttrycksfullt och pregnat sätt. Bland de hittills utkomna novellerna inta Per Hallströms en särställning. Han har kallat dem händelser, och de kunna betyda ett djupt ingripande i ett människoliv eller en kort episod, men vad som skänker dem deras värde är författarens blick för de strömmar, vilka gå på djupet av människornas själar. En yttre åskådare uppfattar måhända icke mycket mer än skummet som slår upp mot strandstenarna eller de plötsliga virvlarna som förändra strömmarnas lopp, men Per Hallström följer dem under de yttre företeelsernas, stundom blanka, stundom upprörda yta, och mäter deras djup och riktning. Händelsen är hos denne författare alltid kombinerad med ett psykologiskt skeende, den utlöser möjligheter hos människan eller den ställer henne i ett aldrig annat personlighetsförhållande till den omgivande världen.

I inledningsnovellen "George" skildrar han hur människan inte kan leva utan den romantiska upplevelsen även om den skulle vara kombinerad med en lögn, och hur detta inslag, stundom nästan följetongsaktigt löjligt, dock kan äga förmågan att sprida poesins skimmer över en ganska banal vardagstillvaro. I "Den främmande" visar han livets underliga sammanblandning av tragik och komik, men hur människans fantasi kan förvandla det enkla stoffet till skönhet och hur främmande hon i grund och botten står för den groteska verkligheten. Varje novell har sin betydelse och sin mening, och djupast når författaren kanske i "Den stora stunden" som med något av episk bredd och visionär klar-

Novellen är en av nutiden omtyckt litteraturform och på höstens bokdisk trängas novellböckerna. Vår litteraturanmälnare gör en överblick över några novellnyheter.

het skildrar en själskonflikt hos en konstnär och grubblare.

Novellerna om pojkårens upplevelser, den soliga rymden över kobbar och skärgårdstalar och den instängda luften i en kunglig sekters stockholmsvåning, äro gjorda med en intim kännedom om natur och miljö, och om humorn inte är sprudlande, flödar den dock som en klar källåder, varpå sådana noveller som "Handelsmans", "Läxläsningen" och "En fantasimänniska" lämna bevis. Ett i all sin korthet gripande och mäktigt epos är "Kolmilan", som ger högheten och majestätet i de stora vildskogarna och de isolerade människödena. Den är en pärla i samlingen av djup och mörk glans.

Det är ganska sympatiskt när novellerna i en bok sammanhållas av en röd tråd och man slipper att slungas från filosofen och till clownen, eller från slättbygden till en enslig gård i Norrland. Harald Schiller har försökt att ge sin novellsamling en sådan enhetlig prägel och skänkt berättelserna den gemensamma rubriken "Eros". Det är dennes hand som rör spelet, och det är han som under skiftande gestaltning ingriper i människornas liv, "de osagda ordens, de varsamma viskningarnas och de stilla småleendens gud". Han är en kultiverad berättare, men där Eros för spiran önskar man sig mera av fantasi och ursprunglighet. "Vid madonnans fot" är för tam och dilettantmässig, kärlekssagan i Montreux näs-

tan för subtil och "Hans hustru" har något så motbjudande i tonfallet att Eros flyr med både pil och koger, men vid "Ett kvinnoöde" har han dröjt kvar, och denna berättelse försökar läsaren med samlingen i övrigt. Hon var bara en enkel tjänsteflicka från landet, Ingeborg Johansson, och hon dog på lasarettet i lunsäcksinflammation, men Eros hade blivit en makt i hennes liv från den dag hon satt i slöja och brudkrona och väntade på den brudgum som aldrig kom. Hennes livs enkla kontur är given med så mycken ömhet och känsla för det tragiskt enkla, men ändå gripande i ett människooöde, att man minns berättelsen som en av de eterner vilka blomma på de fattigas vårdar.

Den finske författaren F. E. Sillanpää och islänningen Einar Kvaran ha vissa gemensamma särdrag, om också Sillanpää är den ojämförligt störste konstnären av de två. Båda ösa ur barndomsupplevelsernas källa, det är landet och miljön som ger stoff åt deras fantasi, och det finns något stilla och försynt i deras berättarkonst.

Det händer inte mycket i Sillanpääs "Ånglarnas skyddslingar", men denne författare har en säregen intuition när det gäller att tränga in i barnets föreställningsvärld. Han ser med barnets ögon och hör med dess öron, men vad som hos barnet endast rör sig om dunkla och obestämda förnimmelser, det ger han form och färg. Den finska naturens tyngd och allvar slår sin cirkel kring dessa små stugor, där far och mor knogar för det dagliga brödet, där det nästan alltid ligger en sprattlande byting i vaggan. Det är hos det arbetande folket Sillanpää har sina rötter och det är deras händelselösa och ganska konturlösa liv, deras fattigdom och slit som han med konstnärens formtalang förstår att avvinna ett allmängiltigt intresse.

Det är småfolket som fått släppa till rubriken åt Kvarans bok. Det händer mera hos Kvaran än hos Sillanpää såsom när han skildrar den tokiga Gunnas livsöde eller det unga paret i berättelsen "Vid skiljevägen", men han blir mest levande och mest personlig när han går tillbaka till barndomsminnena, i vilka han själv varit en aktiv deltagare. Sådana saker som "Steinis korsmässeflyttning" och "Förlåtelse" höra till de bästa i samlingen och fångsla genom sin friska omedelbarhet och sin osentimentala livsyn.

"Under vildmarkens dom" heter slutligen en berättelsesamling av Greta Langberg, och man förstår ju genast att det är till det stora landet bortom stigarna hon för oss. Man kan inte fränkänna denna författarinna en viss redbar skildringskonst. Hon hemfaller inte till någon romantisk naturlyrik och hon förefaller förtrogen med de bygder hon berättar om. Några nya drag eller nya tonfall kan hon inte avlocka dem, men hon ger en del av sina människotyper en enkel trovärdighet.

Som novellförfattare är Per Hallström den enda av dessa som når de stora måtten.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

Fru Greta Thulin, född Samuelson, maka till italienske generalkonsuln i Stockholm Gustaf Thulin. Goodwin kamerabild.

ETT SKÖNHETSRECEPT:

Använd Eder varje dag av **Viodoltvålen** om morgonen med kallt och på kvällen med ljumt vatten. En klar och ren hy bliver resultatet.

PARFUMERIE VIOLA, GÖTEBORG

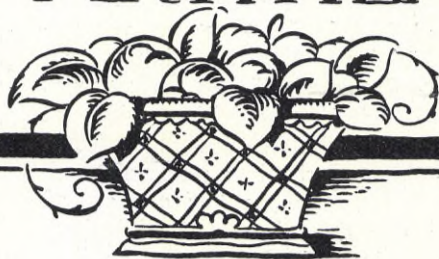
Drick Champis

överallt —
men begär
det kallt!

RING bryggerier och vattenfabriker.

IDUNS JUBILEUMS-ARTIKLAR

HAR SVENSKAN KLUBBANDA? PÅ den frågan tillåter jag mig svara ett av rik erfarenhet genomsyrat nej. Såsom ledare och medlem av en del klubbar och andra sammanslutningar har jag nämligen haft tillfälle att iakttaga denna sida av den svenska kvinnans psyke — ett studium, som icke varit utan desillusioner. Nej, svenskan i genomsnitt har blott föga förståelse för verkligt klubbiv och knappast någon längtan därefter. Var är orsaken härtill att söka och varför är hon i det avseendet så olik t. ex. engelskan, för vilken "klubben" är ett av tillvarons outhärliga attribut? Beror det på svenskans starka kärlek till hemlivet? Detta angavs vara skälet, när frågan en gång i min närvaro debatterades i en krets av gifta damer. Jag fann mig dock i sanningens intresse nödsakad att protestera mot en så vacker tolkning av en uppenbar brist — om icke precis i karaktären, så likväl i den andliga utrustningen. Ty djupast sett har frånvaron av klubbanda sin rot i två svenska nationallyten — bristande solidaritetskänsla och sinnets osällskaplighet. Den sistnämnda ger man gärna fagra och förvillande namn och kallar den ensamhetslängtan eller världsförakt. Men låt oss nu för en gångs skull vara uppriktiga och tillstå att vår osällskaplighet i de flesta fall har egoismen till fader och lättjan till moder. Fransmannen säger att "où il y a de la gêne, il n'y a pas de plaisir" och han har så rätt, så rätt ty där tvång eller obehag förefinnes kan aldrig riktig trevnad uppstå. Men för svenskan — och svensken med förresten — är egendomligt nog själva samvaron och umgänget, även med angenäma människor, ofta enbart gêne. Man måste ju göra våld på sin bekvämlighet och sin kroniska tunghäfta — man måste sträva med att sätta sig in i andras tankegång och intresse, man måste rent av försöka konversera. Vilket oerhört arbete! Vilken, övervinelse! Vilket olidligt tvång!

Heidenstam har i en oförliknelig essai risat svenskens omåttliga kärlek till allt utländskt, även det värdelösa, och föreslår där att på hamnpiren i Malmö borde sättas upp en skylt, som den gången hängde på Norrlandsgatan i Stockholm och som bar påskriften: Utländska lumpaffären. Då skulle en resande främling strax ha klart för sig, vart han hamnat. Tiderna ha förändrats, sedan detta skrevs. Nu ha svenskt arbete och svensk insats på skilda områden vunnit erkännande och uppskattning även i Sverige. Men umgängeslivet, framför allt dess finaste form — konsten att samtala — som dock förr blomstrat till och med i vårt karga land, väntar alltjämt på sin renässans. I avvaktan härpå föreslår jag i all blygsamhet att sagda hamn-

Svenskan saknar klubbanda.

Av

Ida von Plomgren

Författarinnan till veckans jubileumsartikel är synnerligen väl förtrogen med det ämne i vilket hon här tar till orda — som bekant är fröken Ida von Plomgren pamp inom huvudstadens kvinnliga förenings- och klubbiv — och den intressanta artikeln förtjänar alltså att uppmärksammas av våra läsarinor.

pir måtte förses med ett anslag av följande lydelse: Här konverseras icke! Säkertligen skulle det minska den undran, som utlänningen ej kan undgå att erfara under samvaro med detta rikets innebyggare.

Min vidräkning med landsmaninnor och landsmän har fört mig en smula från ämnet, dit ju även hörde att säga något om kvinnliga klubbar i Sverige. Kunnna sådana över huvud taget leva under nyss skildrade ogynnsamma förhållanden? Ja, de existera tack vare den omständigheten att från varje regel gives undantag och att det alltså finnes svenskor med kamrat- och samhörighetskänsla. Men klubbarna äro icke legio, ty de äro icke många. Till och med i huvudstaden, där undertecknad gjort sina rön på området, äro de märkbart fåtaliga. Framför allt är det ont om sådana, som ha egna lokaler, och detta beror väl ytterst på att Stockholm är en relativt liten stad samt att hyrorna drivits i höjden så fruktansvärt.

Den måhända äldsta sammanslutningen av detta slag, Kvinnoklubben, bildad 1887, har skaffat sig ett eget hem på så sätt att medlemmarna satsat andelar, bildat aktiebolag och inköpt ett hus, Nybrogatan 50. Och i detta har klubben reserverat åt sig en sällskapslokal, vilken alla dagar står öppen för medlemmarna. Dessutom anordnas minst en gång i veckan

Iduns tävlan för oktober.

En ny månad och en ny månadstävling för Iduns läsekrets. Som ämne för oktobertävlan sätter Idun upp rubriken

Fortsättningshemmet.

Vad betyder det? frågar Ni. Jo, med detta ämne avser Idun att fråga sina läsarinor hur ett hem skall byggas upp praktiskt från början. Hur skall man ordna sitt hem och köpa sina möbler alltifrån den första lilla dubletten för att dess inredning skall kunna följa en livet ut eller på annat sätt praktiskt användas? Svar, gärna med illustrationer märkta "Oktobertävlan" före oktober månads utgång. 100 kr. i pris.

kvällssamkväm, som äro mycket besökta. En sportförening, som också visat vad sammanhållning kan åstadkomma, är Stockholms Kvinnliga Fäktklubb. Efter en 22-årig och stundom bekymmersam existens har den nu slagit ned sina bopålar i västra Stadion-tornet, där den på ett synnerligen smakfullt sätt inrett en egen lokal, bestående av hall, fäktsal, klubbbrum, omklädningsrum och dusch. I denna sammanslutning härskar verkligen klubbanda. Den ligger i luften, den slår emot en som en varm sommarfläkt och kommer även en besökande främling att känna sig hemmastadd. Beror detta på att fäktkonsten i så hög grad uppfostrar till ridderlighet? Kanske. Gud give då att fäktning blev en mera allmän sport! Stockholms Lyceumklubb, den mest mondäna av huvudstadens kvinnoorganisationer, residerar i en elegant våning, Birgerjarlsgatan 5, och bjuder sina medlemmar icke blott på sällskapslokal utan även på vackra bostadsrum samt dessutom på föredrags- och bridgeaftnar. Genom dess anslutning till utlandets lyceumklubbar ha medlemmarna därjämte förmånen att få begagna sig av dessa. Av yngre datum är Internationella klubben, där även män ha lyckan att vara medlemmar och vars syfte — enligt stadgarna — "är att verka för andligt utbyte och förståelse mellan medlemmar av olika nationer". Och den verkar i sanning energiskt och framgångsrikt genom föreläsningar, musiksoaréer och språkurser i sin lokal, Hamngatan 8. Allra yngst är Årstaklubben, ungefär ett halvt år gammal. Om den är ännu ej mycket att säga — endast att önska den framgång i dess strävan att göra den vackra klubblokalen, Smålandsgatan 20, till ett verkligt hem för ensamma bildade kvinnor.

Utom ovan nämnda finnes ju ett mindre antal lokallösa sällskapsföreningar. Jag vill här erinra om den förnämligaste av dessa — Sällskapet Nya Idun — vars anor liksom Kvinnoklubbens sträcka sig tillbaka till det föreningsproduktiva 80-talet och vars ledamöter i stort sett tillhöra eliten av Stockholms intellektuella kvinnovärld. Och slutligen bör omnämnas denna tidnings kvinnoklubb, som omfattas med varmt intresse av medlemmarna och som i underhållningsavseende fyller ett verkligt behov.

Det begränsade utrymmet tvingar mig att nu göra halt. Dessutom bjuder mig också klokheten därtill — jag kunde annars frestas till ännu mera sanningssägande. Och dylikt tal är aldrig populärt. Men åt den, som till äventyrs känner sig sårad över det redan sagda, ger jag rådet att i stillhet begrunda satsen: Il n'y a que la vérité qui blesse!

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ALLA SOM BAKA HEMMA

inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättmjält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl. — Cream-Phosphatpulvret med den underbara jäskraften.

BALKLÄDNINGEN SOM JENNY LIND SYDDE

MRS RAYMOND MAUDE, JENNY LINDS DOTTER, MEDFÖR MÅNGA JENNY LIND-MINNEN PÅ SITT STOCKHOLMSBESÖK OCH ÖVERLÄMNAR DEM TILL SVENSKA MUSÉER.

JENNY LINDS ENDA DOTTER, mrs. Raymond Maude är en starkt verklighetsbetonad människa. Hon äger i hög grad common sense, och hennes friska, originella syn på livet och dess yttringar skänker såväl ord som handlingar prägel av en rask och orädd personlighet. Hon tycker om att gå sin egen väg, och den vägen har givit henne rikt arbete för såväl huvud som hjärta.

Helt nära Buckingham Palace, mitt i hjärtat av London, ligger en tyst och avskild liten gata, Lower Grosvenor Place, och där är mrs. Maudes hem beläget. Hon bebor två våningar i huset, och trappuppgången som förenar dem båda är behängd med "Lind-eana". I skrivrummet hänger en replik av det vackra, världsberömda porträttet av Jenny Lind, som Magnus målade 1845. Nedanför står den lilla orgeln, som sångerskan spelat på så många gånger och ofta tagit med sig på sina resor. I dotterns minne är den alldeles särskilt förknippad med svenska folkvisor och de svenska julpsalmer, som modern brukade sjunga för sina barn. På en hylla ligger Jenny Linds noter; där finns sånger med tillägnan och anteckningar av Lindblad, Geijer, Mendelsohn och Meyerbeer, operapartiturer, romanser, folkvisor. Alla bära de det sagoomskimrade namnet, och de olika årtalen mana fram bilder av triumferna i såväl Gamla som Nya världen. Små anteckningsböcker vittna om sångerskans oerhörda flit och långsträckt turnéer. Sidor efter sidor äro fyllda med data, städernas namn och programmet för kvällen, men dessemellan hittar man plötsligt någon liten anteckning, som icke alls har med arbetet att göra. Hon har t. ex. borta på någon soiré efter en av sina konserter i ett hem råkat få syn på en liten puff i värdinnans toilettrum. Den är gjord av två korsvis på varandra lagda dynor, klädda med atlas och prydda med snoder och tofsar. Jenny Lind noterar alltsammans och slutar med "det är mycket vackert". En annan gång har man bjudit henne på keks, bestrukna med rört smör och vanilj, vilket framkallar en reflektion, att "det är mycket gott". Likaså kallt iskylt kaffe, "när man är mycket törstig".

Mrs. Maude brukar taga emot sina gäster i den lilla salongen bredvid skrivrummet. Där har hon gamla vackra, engelska möbler, en stor flygel, öppen spisel och böcker — böcker och blommor överallt. En liten lek-sakshare på flygeln visar, att familjens småbarn trivas hos henne.

"Min mor ville gärna, att jag skulle bli sångerska", sade hon, när jag besökte henne för några år sedan, "men jag gifte mig i stället. Jag hade icke lust att arbeta i sju år som för Lea, innan jag skulle få uppträda. Konstnärslöden sitter likvisst i oss alla, min yngste son är skådespelare, och hans båda döttrar ha nyligen gått in vid scenen. Min dotter har en utomordentligt vacker röst, och hennes dotter studerar sång på allvar. Vi få se, hur det går för henne." Sedan detta samtal ägde rum, har emellertid dotterdottern också gift sig!

Såväl under Boerkriget som under världskriget intog mrs. Raymond Maude en ledande ställning inom the Soldiers and Sailors Families Association, en över hela England utgrenad organisation, vars huvudsakliga uppgift

Mrs. Raymond Maude.

Mrs. Raymond Maude, Jenny Linds enda dotter, gästar Stockholm och en av hennes värdinnor här, grevinnan Fanny von Wilamowitz-Moellendorff, tecknar en lifvfull bild av henne, som tydligt gör sin stora moders namn heder med nyttig och uppskattad verksamhet på olika livsområden.

Höst vid Ulriksdal.

Nu är det höst vid Ulriksdal,
nu susar det i säven.

Av dimmors skiftande opal
är parken våt och däven.
En vindil går med aftonsus
i lindar gyllenbruna,
och bäcken bär en bro av ljus
från silverdämpad luna.

Det är i kväll som välljud dröjt
igenom år och tider;
med klang av oboë och flöjt
en båt mot vassen glider.

Där häcken växer lummigt tät
står kvar en bukig urna.

Dit smögo många lätta fjät
av Amors ängslan burna.
— Herdinna uti blå paryr,
blek i brabantiska blonder,
vet ingen om ditt äventyr
och tysta aftonronder?

Än höres viskningar och knäpp
fast ingen går på gruset;
kristallen i en örhängskläpp
syns glimma till i ljuset.

— — —
Men det är dimmors skimmerlek
och sorl av vindar burna,
blott skuggan av en barbläst ek
vid sprucken Rörstrandsurna.

EBBA von SETH.

gick ut på att taga hand om soldaternas och sjömannens familjer. Hennes hem var en centralpunkt för arbetet inom det distrikt, var till hon hörde, och hon hade personligen ansvaret för tillståndet i över femtusen hem. För sin stora och berömvärda insats erhöill hon officerstecknet av The Order of the British Empire.

Många band förena Jenny Linds dotter med Sverige. I Anglo-Swedish Society i London är hon en kär och vördad gäst, och många äro de svenska konstnärer, som i hennes hem rönt gästfrihet och vänskap. Samtalet glider då lätt in på musikens område, och hon kan berätta den ena anekdoten efter den andra från moderns konstnärsvärld. Själv är hon mycket musikalisk och improviserar gärna vid flygeln. När Marianne Mörner besöker henne i London, ackompanjerar mrs. Maude henne ofta, och de svenska folkvisorna, Lindblads och Geijers sånger plockas då fram ifrån hyllorna. En midsommarafton uppträdde de båda tillsammans för den svenska kolonien, och det väckte jublande bifall, då Jenny Linds dotter, spelade ackompanjementet till de gamla svenska sånger, hennes mor så ofta brukat sjunga.

Nu befinner hon sig här i Stockholm dit hon längtat resa, men som hon ej besökt sedan hon var tio år gammal. Hon har tagit med sig rika gåvor till våra muséer, Jenny Lind-brev, program, noter, böcker, oersättligt och värdefullt material för våra musikhistoriska forskare. Däribland befinner sig en sak, som torde äga ett alldeles speciellt intresse för den stora allmänheten, nämligen en klädning som Jenny Lind sydde till sin då 17-åriga dotter, då hon skulle på sin första bal. Balen gavs i ett gammalt hotell "The Star and Garter" i Richmond, strax utanför London och Jenny Lind ville, att dottern skulle vara klädd i en svensk nationaldräkt och sökte på bästa sätt åstadkomma en dylik. Kjolen är blå med en bred gul bård, som är besatt med svarta sammetsband och fantasirikt hopsatta bårder. Dessa äro kantade med kråkspark, ett minne av den svenska undervisningen i sömnad! Livstycket är rött, omsorgsfullt prytt med knappar och hopsnört över den vita skjortan. Varje stygn har gjorts av Jenny Lind själv, och materialet inköptes också av henne personligen. Det vittnar gott om mrs. Maudes raka hållning och vackra figur, att hon ännu i dag kan bära den dräkt, som moderns flitiga händer förfärdigade till hennes första bal!

Det har skrivits många böcker om vår största sångerskas liv och öden. Hennes make Otto Goldschmidt ägnade de tre närmaste åren efter hennes död åt att samla uppgifter och material till en större biografisk skildring, som han sedermera utgav. Denna handlar likvisst endast om Jenny Linds liv till och med hennes giftermål. (Om tiden därefter ville han icke skriva, varunder han själv hade måst förekomma överallt.) Nu har dottern mrs. Raymond Maude fullföljt sin fars verk genom att förra året utgiva "The Life of Jenny Lind, told by her Daughter". Hon har därmed virdat sin egen krans av eterneller till den älskade moderns minne och försäkrat sig om många svenska läsares tacksamhet.

Fanny Wilamowitz-Moellendorff.

EN SOM INTE PREDIKAR FÖR TOM KYRKA

HEMMA HOS DEN NYE STRÄNGNÄSBISKOPEN SAM STADENER.

Biskop Sam Stadener i sitt arbetsrum.

Den nya biskopsfamiljen i sin våning med gamla familjemöbler.

EN SOMMARDAG FÖR EN del år sedan kom en skånsk prästman på resa till Gripsholms slott även till den på en halvö i Mälaren belägna biskopsstaden Strängnäs, vars mäktiga dom var den enda byggnad han blev i tillfälle att bese i den lilla stiftstaden. Föga anade väl då den skånske kyrkoherden, vars namn var Nils Samuel Stadener, att han elva år senare skulle bli Strängnässtiftets biskop, och den gamla ståtliga domkyrka, »vars interiör är av i vårt land enastående målerisk skönhet», skulle bli »hans» kyrka. Och så föga tanke hade biskop Stadener själv på, att han skulle bli biskop i Strängnäs, att när utnämningen kom för något mera än en vecka sedan, den kom som en fullständig överraskning för honom.

»Det är väl trots allt med en smula blandade känslor biskop Stadener lämnar Lund?» kan jag inte underlåta att fråga den nyutnämnde biskopen, då han för en stund sliter sig lös från de många göromålen för att tillsammans med familjen och den tillfällige besökaren slå sig ned på sin vanliga plats i den lilla vackra mahognysoffan i familjens té-hörna ute i salongen. Det kommer en humoristisk glimt i biskopens blå ögon, »jag har så många känslor i det fallet, att jag inte ens kan tala om dem», säger han, men tillägger helt allvarligt: — »Jo, visst är det så, men vad jag allra mest kommer att sakna förutom studenterna, som alltid talrikt besökt gudstjänsterna i Klosterkyrkan, där de hjälpt mig med sången, eftersom denna kyrka är så dåligt lottad, att den blott har en kammarorgel, är mina båda församlingar, som legat mig mycket varmt om hjärtat.»

Hörn av salongen med Karl-Johansmöbeln.

Strängnäs har fått ny biskop och utnämningen föll på kyrkoherde N. S. Stadener i Lund. Den nye biskopen åtnjuter stor popularitet i sina församlingar — hör alltså inte till de prästmän som få predika för tomma kyrkor, såsom det mest aktuella fallet lär vara enligt vittnesbörd på nyligen hållet biskopsmöte. Ett besök hos biskop Stadener i hans Lundahem skildras här.

Biskop Stadener är nämligen sedan tre och ett halvt år tillbaka kyrkoherde i St. Peters Klosters och Norra Nöbbelöfs församlingar, men som ingen av dessa äger någon prästgård, har biskopen haft såväl sin bostad som sin expedition i Lund i det s. k. Lundagårdshuset, där han bor en vacker våning, varifrån man har en betagande utsikt över Lundagårds kronor, över Gamla bibliotekshuset, över universitetet och den imposanta domkyrkan.

Då familjen nu byter ut detta hem mot det nya i Strängnäs' biskopsgård, blir detta det elvte hemmet i ordningen biskopinnan får inreda.

»I Hälsingborg, Paris, Malmö, Ystad, Stockholm, Bjärred och nu senast i Lund ha vi varit bostatta, sedan vi gifte oss», berättar biskopinnan Stadener, så nog har jag fått en viss vana att packa och packa upp. Det enda, som egentligen vållat mig några bekymmer vid våra många flyttningar har varit min mans böcker.»

Och då jag kastar en blick in i det angränsande arbetsrummet, förstår jag till fullo fru Stadeners bekymmer, ty väggarna äro runt omkring från golv till tak beklädda med bokhyllor, där den teologiska litteraturen dominerar — postillor och predikosamlingar av Luther, Arndt, Norborg, Scriver och Schartau, modern predikolitteratur, en utsökt

samling bönböcker, olika teologiska encyklopedier jämte en myckenhet andra teologiska arbeten. Men där finns även en hylla för uteslutande fransk litteratur, såväl av teologiskt som modernt innehåll.

Bland de tavlor, som pryda väggarna i arbetsrummet, fäster man sig särskilt vid ett par porträtt, det ena av ärkebiskop Söderblom, det andra av patriarken Photios i Alexandria med egenhändig, på grekiska skriven tillägnan, vilket biskop Stadener erhöll vid ett besök i Egypten för en del år sedan.

Samlas familjen Stadener varje dag vid ettiden kring tébordet i salongen, då oftast någon av familjens vänner sluter sig till deras krets — gamla prästmän, som på sin förmiddagspromenad gärna titta upp till sin yngre kollega, och förutvarande eller nuvarande församlingsbor jämte flera andra — så söka familjens olika medlemmar sig varje afton ut i den som vardagsrum möblerade hallen, där biskopinnans knypeldyna också har sin plats. Och liksom

(Forts. sid. 1102.)

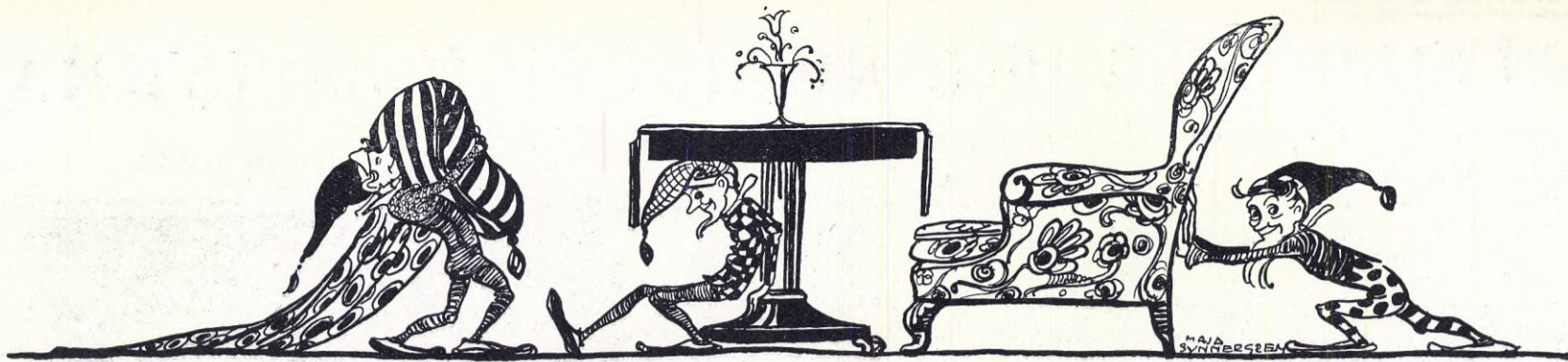
CAP
Kejsarnougat

Förnämsta nougatchoklad
i 10- och 15-öres-bitar.

HUR BYGGA UPP SITT HEM?

MAN BÖR VÄLJA BOHAGSTING MED FÖRSIKTIGHET I DEN STORA MARKNADEN

FRÅGAN RÖR SIG OM PROBLEMET att praktiskt och estetiskt genomföra en boställning så att dubletten så att säga kan växa ut till ett större hem utan att de ursprungliga inköpen behöva vrakas av annan orsak än att de äro utslitna.

Det första vi ha att göra är att nogsamt genomgå våra egna behov, såväl kulturella som materiella och när vi härutinnan kommit till resultat inställer sig ofta nog svårigheter att inom de ekonomiska möjligheternas gräns i marknaden söka vad vi önska och behöva. Marknaden är numera stor och vidlyftig ty tingen äro mångahanda och för lite var torde det vara svårt dels att välja mellan olika uppslag som bjudas och dels att sammanhålla detaljerna till enhetlighet, vilket är av stor betydelse. Då vi bedöma hem vi se eller vistas uti så är det i allmänhet helhetsintrycket som blir bestående i vår minnesvärld. Sannolikt sträva vi alla — medvetet eller omedvetet — efter harmoni i tillvaron och lika sannolikt torde vara att den närmaste omgivningen har en hel del att betyda för vår utveckling.

Det är hart när omöjligt att känna trivsamt eller harmoni i rum som icke äro väl balanserade. Form och färg äro härvidlag utslagsgivande faktorer.

Med vår tids minskade utrymmen och ökade behov av komfort behöver varje kvadratfot golvytta tillvaratagas så praktiskt och klokt att hemmet icke verkar möbelmagasin. Det är en hel del saker vi behöva i vårt dagliga liv. Förutom platser för att sova och äta är det nödvändigt för trevningen att ha praktiska förvaringsmöjligheter till det otal av ting vi personligen behöva. Ju mera välordnad denna sista fråga är, ju mera lättskött är hem-

Fortsättningshemmet — så lydde rubriken för ämnet till Iduns oktobertävlan. Det gäller för tävlingsdeltagarna att skildra hur man bygger upp ett hem — i dess helhet eller detaljer därav — från början så att vad som köpes till dubletten kan följa en livet ut och inplaceras i miljön även när hemmet blir större. Utom tävlan gör vår kända heminrednings-expert fru Maja Alvin ett inlägg i frågan, som bör ge våra läsarinor ytterligare inspiration för sina tävlingsuppsatser.

met — och mera rörelsefrihet få vi därigenom.

Att i denna artikel tillråda i vilka stilar val av möbler borde ifrågakomma är uteslutet av skäl att det är en rent personlig smakfråga. Varje stil har sin skönhet eller sin egenart, likaså de olika träslagen. Den tiden är för övrigt sedan länge förbi då man till mindre hem köpte ett möblemang. Erfarenheten har nämligen visat att man uppnår bättre resultat genom att med säker smak sammanföra dels nytt och gammalt och dels pjäser ur olika stilar. Skåp, byrår, bokhyllor, sekretärer — tjänstgörande som skrivbord — ha en förmedlande roll i interiören. Bokhyllan bör väljas av sådan typ, att den kan ökas i längd alltefter behov.

Matbordet som för sitt egentliga ändamål endast är i bruk kortare stunder under dagen bör vara försett med klaffar eller utdragbart för att kunna tjänstgöra som arbetsbord.

Varje stol bör erbjuda en god sittplats. Varje möbelpjäs skall vara välpropotionerad. En mörk tapet krymper ett rum och är sällan god bakgrund för målningar. Gardiner, mattor och möbeltyg samverka i hög grad till helhetsintrycket och det är av vikt att färg-

valet blir riktigt. Färg liksom stil är en individuell fråga. Ifråga om belysningen i de numera låga rummen stå vi än så länge på experimentets stadium.

På utställningen Stockholmshem ute på Kungsholmen våren 1927 exponerades flyttbar takbelysning, vilken nyhet tillvann sig mycket intresse. Anordningen bestod uti att ljuspunkten mitt i rummet blev flyttbar.

Vid inredning av mindre hem i moderna lägenheter äro lackerade möbelpjäser av god verkan. Den gustavianska stilen med sina varierande stoffer liva upp och lätta interiören. Lackerade möbler ha på sätt och vis kommit i vanrykte emedan de ofta spricka i fogarna. Köparen anser i allmänhet att priset för dessa "vita möbler" bör ställa sig ungefär hälften så högt som på bonade och polerade möbler, förhållandet är emellertid att en förstklassigt utförd lackerad möbelpjäs är i pris ungefär likvärdig med liknande i bonad björk.

I fråga om tyger till möbelklädsel, gardiner, draperier och dukar gäller att man i det stora sortiment som numera erbjudes, med hjälp av varukännedom, kan finna den goda varan och den lämpliga färgen i de olika prislägena.

En icke oviktig detalj är prydnadssakerna vilka i hög grad bidraga till att sätta den personliga prägel på hemmet. Det är bättre reda sig med ett fåtal goda saker och så småningom samla omkring sig ting som man har verklig glädje utav att äga än att från början lägga sig till med "uppsättning".

Om en första boställning genomföres efter ovan antydda principer, torde vi med nöje kunna använda denna, huru utvecklingen för framtiden än kommer att gestalta sig.

MAJA ALVIN.

HUNDRA VARV PÅ GOLVET

EN MYCKET UPPTAGEN MÄNNISKA, som icke hör till de smala, milt sagt, har funnit en lycklig paradox till svar på uttalad eller outtalad kritik över det faktum, att hon icke hör dit vi sade nyss. Hon säger:

— Jag hinner inte magra!

Jag känner henne väl, jag vet hur hon menar.

Hon har försökt svälta sig. Det lyckades för c:a fem år sedan. Hon ser tillbaka på den tiden nu som en tid av fridfull slöhet, då hon hann roa sig med att räkna kalorier, väga vad hon åt, i alla händelser syssla mycket med det hon icke åt, väga sig själv på regelbundna tider o. s. v. Hon minskade c:a 5 kilo på ett par månader. Så fick hon nu arbete, barnet i hemmet började skolan, man fick mer att tän-

Att kavla och rulla sin kropp för att hålla den mager är ett arbete, som fordrar mycken uthållighet. Den energin kunde användas på ett bättre sätt anser fru Vera von Kræmer.

ka på och hon åt som förr därför att hon tänkte på annat. Och fick utan att fråsa igen sina fem kilo.

Nu märker hon, att skulle hon magra fordras det nya och kraftiga tag, emedan fem år ha gått. Men hon har så mycket om sig av förvärvsarbete, hem, trötthet och hobby att hon inte hinner bereda rum i sitt intresse för magring. Dock är det en plikt att hålla sig i form. Hon söker i någon mån göra det genom att ibland säga ved, ibland bona golv, genom att gå. Men det räcker inte, hon är ingen Glad-

stone, som kan säga två timmar om dagen. Hon skulle kunna stiga upp kl. 7 i stället för 8,15 och gå till arbetsplatsen. Jäväl. Men steg hon upp sju, skulle hon vara så överlycklig att få den tiden till skänks hemma att hon bara skulle njuta av att få vara i sitt hem och pyssla i det, det där omvårdandet i smått, som är så nödvändigt, om ett hem skall se riktigt vårdat ut.

Dessutom — för en upptagen människa fordras ett, som är viktigt. Att spara undan tid för ro och samling. För stillhet. Och för att glädjas med de glada.

Har jag en timme över, vill jag inte använda den till att rulla på golvet.

Det är väl att man vet det, så man numera (Forts. sid. 1104.)

En verklig njutningsdryck får Ni av
Kobbs Zaryana Thé
(uttalas: SARJANA)

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.75, 3.50, 6.75 o. s. o.

FÖNSTRET. AV G. A. BORGESÉ

MELLAN MITT FÖNSTER OCH HENNES låg vägen, landsvägen, där skärsliparen stod då och då och trampade på sitt slöa verktyg och där landstrykaren på söndagsmiddagen vevade sitt positiv, Gud allena vet för vem. Vanligen hoppade sparvarna omkring där ostörda och kvittrade. Trafiken var ringa, och jag ställde mig nyfiken vid fönstret, då jag fick höra ljudet av en velociped, och somliga kvällar hörde man icke ens skallet av en hund utan endast den allvarliga sång, som den varma luften sjöng i telegrafstolparna liksom om en orkester spelat med sordin.

Detta var min sista eremitort. Det var icke den första, ty flera gånger förut hade jag känt lust att rycka mig loss ur livets ström och fixera den liksom för att smaka en vision av odödligheten. Flera gånger förr hade jag lyckats stiga upp på stranden efter en trött-sam simning och sätta mig på en torr sandremsa, framför vilken vattnets flykt, tidens flykt, fortsatte som melodiosa och fåfängliga ting. Men detta var min sista eremitort! sedan tog livet mig i håret och släppte mig icke mera. Jag hade valt en liten villa, stor som en tärning, i en trakt, som icke var på modet, och dragit mig tillbaka dit redan i början av april, tillsammans med en gammal tjänare, som var föga språksam, jag hade levat så utan vänner eller kvinnor, månad efter månad, nästan utan post. Jag hade ett ansenligt förråd av papper, men det förblev vitt, jag hade nya, uppskurna böcker, jag hade framför allt en stor rikedom på fantasi, så ymnig, att den icke kunde komma på det klara, så doftande, att jag levde i tyst extas och svävade inom mig själv från äventyr till äventyr, från dröm till dröm.

Framför det lilla huset, där jag bodde på andra sidan vägen låg slätten, endast beväxt med få träd. Bakom den lilla villan stod alpernas första utlöpare hård, oväntad, men jag såg nästan aldrig åt detta håll, eftersom jag stängt av de flesta rummen och endast bodde i sovrummet och arbetsrummet, som vette mot

Inte alla kärlekssagor börja med våren som synes av den italienska författarens berättelse, skildrad med sydländsk intensitet.

en terrass, med utsikt över slätten. Därifrån och från fönstret i sovrummet såg jag endast enslighet så när som på en liten villa ännu mindre än min, som låg på andra sidan vägen. Men även denna låg ödslig och besynnerlig eller då den längre fram blev bebodd, besynnerligt bebodd. Alla fönstren i villan vette mot slätten och jag kunde icke se dem, fasaden mot vägen hade sex fönster, tre i varje rad, men de voro blindfönster och så illa målade med grönaktiga tvärstrimmor i stället för fönsterluckor, att icke ens sparvarna kunde ha godtagit dem på hundra meters avstånd. Ett enda fönster kunde ha varit synligt på den smalaste delen av den lilla byggnaden som var smal och hoptryckt som en vaktstuga vid järnvägen. Men det var dolt för mig av en lummig och tät acacia med yvig krona, ogenomtränglig som en glob, med en frisk och svart skugga.

Mellan terrassen, där jag gick av och an, mellan fönstret, där jag stod och såg ut, och detta fönster fanns alltså vägen och acacian.

Hennes fönster! Så kallade jag det länge för mig själv.

I början under hela april och nästan hela maj var den lilla villan obebodd, och detta var ett av motiven varför jag låtit övertala mig att välja denna bostad, där jag var säker på att icke ha några grannar. Ägarinnan, en gammal halft rubbad ungmö, hade gripits av religionsvansinne.

Men en av de sista morgnarna i maj hörde jag icke bara svalorna, som voro talrika under takrännan, jag hörde också en svärm av toner komma från ett ostämt piano och skämtsam försvinna ut på fältet. Och jag kunde icke missta mig om riktningen. Längre fram fick jag veta, att villan hyrts ut åt en gammal far med en ung dotter, han lång, mager, värdig, klädd i välstrukna vita kläder, som gjorde honom ännu magrare, hon icke längre backfisch, kanske tjugofyra år men så ung i jäm-

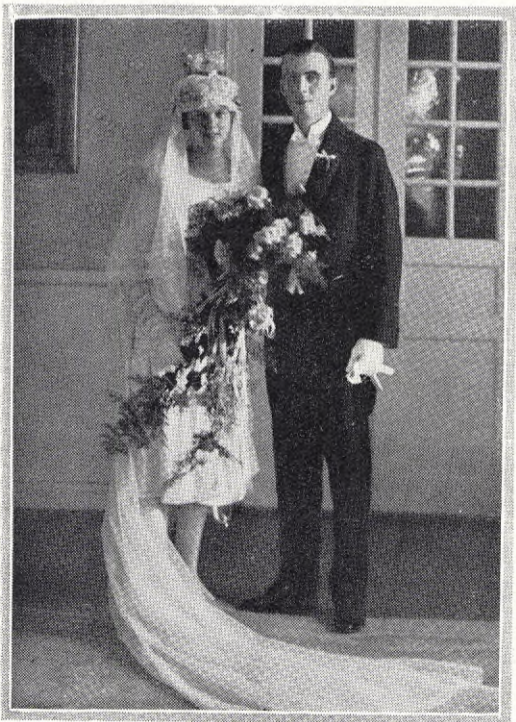
förelse med honom, att hon snarare föreföll som barnbarn än som dotter.

Jag tog varken reda på vilka de voro eller varför de kommit dit. I början hoppades jag, att de snart skulle resa sin väg, och jag mötte dem sällan. För det mesta promenerade de åt motsatt håll mot min villa, men då jag råkade möta dem, föresatte jag mig att icke hälsa. Jag fixerade dem med en nästan oförskämd nyfikenhet som hon återgäldade liksom om hon haft lust att skratta mig mitt i ansiktet.

Hon var blomstrande och frisk med en skönhet, som man kunde kalla hopknådad av skaparen i ett ögonblick av brådskande munterhet. Det fanns icke en linje i hennes ansikte, som kunde anses fulländad eller utsökt, det mörka, ytterligt rika håret, som var uppsatt på hjässan, gav henne utseende av kvinna av folket, ett intryck, som hon förstärkte genom sjalen, hon brukade kasta över axlarna, och även figuren, hög och fyllig, ehuru rak på nervösa vader var alltför lovande. De breda kinderna, den energiska hakan voro för stora, utom då de fylldes av leende och den genomskinliga, bruna hyn behövde passion eller munterhet för att stråla. Jag såg henne icke le många gånger, men om hon icke log hade hon ofta ett uttryck av sällsam förtrytelse av barnligt övermod, vars charm var liktydig med ett leende. Och tänderna, ögonen voro strålände, blicken så elektrisk och mäktig, att den tycktes rycka med sig själva ögonen, varur den kom.

Morgon och kväll hörde jag fönsterluckorna smälla utanför hennes fönster som var osynligt bakom acacian. Hur lång tid tillbragte hon vid fönstret? Säkert lång tid, det visste jag icke. Någon gång hörde jag det vanliga kvittret av toner från det ostämde pianot, särskilt då positivet stannade mellan de båda villorna i lustig tävlan, men det hör-

(Forts sid. 1104.)

I Dörby kyrka sammanvigdes fredagen den 7 oktober förvaltaren *Axel Bildt* och fröken *Stina Wennerberg*, dotter till rektor T. Br:son Wennerberg, Smedby, och hans maka, född Wulff. (Foto: Winell, Kalmar.)

Lördagen den 8 oktober sammanvigdes i Jakobs kyrka i Stockholm herr *Bengt Unander-Scharin* och fröken *Valborg Svensson*, dotter till framlidne bruksägaren I. Svensson, Skyllberg, och hans maka, född Dillner. (Foto: Atelier Håkan Lindqvist.)

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Två mig väl från min missgärning och rena mig från min synd. Psalm 51:4.

Jag känner mina överträdelse och min synd är alltid inför mig. Psalm 51:5.

Mot dig allena har jag syndat och gjort vad ont är i dina ögon. Psalm 51:6.

Jag sade: jag vill bekänna för Herren mina överträdelse, då förlät du mig min synds missgärning. Psalm 32:5.

Barmhärtig och nådig är Herren, långmodig och stor i mildhet. Psalm 103:8.

Så hög som himmelen är över jorden, så väldig är hans nåd över dem som frukta honom. Psalm 103:11.

Tack Herren, ty han är god, ty hans nåd varar evinnerligen. Psalm 136:1.

Jag behöver dig, o Jesus, jag behöver nåd för nåd — jag behöver vila hjärtat vid ditt dyra frälsningsråd. Hur än jordens tider växla och hur åren hastigt fly, mitt behov är alltid lika och din nåd är ständigt ny.

Berlinerbröd

3 ägg
210 gr. strösocker
100 „ fast smör
200 „ vetemjöl
1 ½ tesked Tomtens Bakpulver
100 gr. sötmandel

BEREDNING: Äggen och sockret röras tills blandningen blir vit och pösig. Smöret röres vitt och blandas med äggsmeten. Mjölet siktas med Tomtens Bakpulver och blandas till det övriga. Mandeln skäres i grova strimlor (skällas ej) och tillsättes. Smeten lägges upp på smorda plåtar i omkring 3 cm. breda längder, vilka gräddas ljusbruna i medelmättigt ugnsvärme. Medan längderna ännu äro varma, skäras de på snedden i 1 cm. breda bitar.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ANNA BRANDELL.

F. Huss, Stockholm. Änka efter kyrkoherden i Skellefteå, fil. d:r och teol. hedersd:r Simon Brandell.

85 år den 28 oktober.

LAURA ÖBERG.

F. Lindberg, Tunaberg, Koppartorp. Måka till kyrkoherden i Tunaberg, F. Ludvig Öberg.

80 år den 26 oktober.

MARIE-LOUISE EHRENKRONA.

Fröken, Linköping. Dotter till ryttmästaren, frih. E. C. Ehrenkrona och hans maka f. Holst.

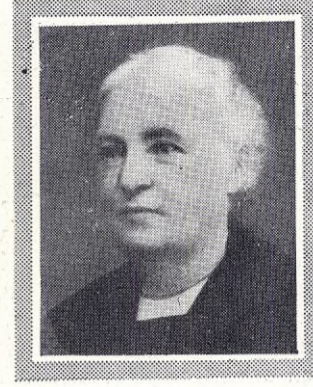
75 år den 3 november.

ERIKA EHRENKRONA.

Fröken, Linköping. Syster till fröken M. L. Ehrenkrona och svägerska till frih. Signe Ehrenkrona här nedan.

70 år den 26 oktober.

KRISTINA JOHANSSON.

Fru, Mariestad. Änka efter godsägaren August Johansson, Hassle-Säby.

70 år den 18 oktober.

ELEANOR LIGNELL.

F. Allen, Kila, Hovås. Änka efter direktören Ragvald Lignell.

70 år den 2 november.

AUGUSTA HALLBÄCK.

F. Siggelkow, Eslöv. Måka till bokhandlaren Otto Hallbäck.

65 år den 24 oktober.

ANNA WALDENSTRÖM.

F. Karlsson, Mellerud. Måka till sparbankskamrer E. G. Waldenström.

65 år den 26 oktober.

BRITA ENGSTRÖM.

Fröken, Bollnäs. Handarbetslär. vid Gävleborgs läns sinnesslöanstalt, Höghammar.

60 år den 19 oktober.

AUGUSTA FRIZELL.

F. Hedin, Hjorted. Måka till f. d. organisten och folkskolläraren Aug. Frizell.

60 år den 21 oktober.

GERDA RUDEBECK.

Fröken, Förlösa. Dotter till sjökaptenen M. A. A. Rudebeck o. hans maka, f. Ekerot.

60 år den 25 oktober.

MARIA BENDELIN.

F. Jakobsson, Västkinde. Lärarinna. Måka till folkskolläraren J. F. Bendelin.

60 år den 23 oktober.

ESTHER KARLGREN.

F. af Schmidt, Lidingö. Änka efter komministern i Storkyrkoförsaml. Anton Karlgren.

60 år den 26 oktober.

GERDA ENELL.

F. af Klintberg, Norrøiken. Måka till direktören A. Emil V. R. Enell.

60 år den 27 oktober.

ISABELLA MELÉN.

F. Carlsson, Trollhättan. Måka till f. d. provinsialläkaren Herman A. Melén.

60 år den 28 oktober.

INGEGERD HOLMQVIST.

F. Linman, Stockholm. Föreståndarinna. Änka efter förvaltaren F. Holmqvist.

50 år den 13 oktober.

SIGNE EHRENKRONA.

F. Westman, Hultestad, Mjölby. Måka till överstelöjtn., frih. C. E. Ehrenkrona.

50 år den 27 oktober.

GRETA PALMGREN.

F. Wahlbom, Ängelholm. Änka efter inspektören Oscar Palmgren.

50 år den 1 november.

LOUISE KYLBERG.

Fröken, Ekebyholm, Rimbo. Lärarinna. Dotter till disponenten J. G. Kylberg.

50 år den 2 november.

FRIDA HOLMBERG †

Fröken, Länna gård, Hudinge.

* 1868, † den 23 september.

RUMFORD BAKPULVER

Världsmärket sedan 1857! Kostar ej mer än andra!

PENSELNS DAMER UTSTÄLLA

DAMERNAS EGEN UTSTÄLLNING I LILJEVALCHS KONSTHALL — EN HÄNDELSE VÄRD UPPMÄRKSAMHET

DEN NU PÅGÅENDE KONSTUTSTÄLLNINGEN hos Liljevalchs är en tilldragelse i vår kvinnovärld. Det är nämligen första gången en så stor grupp damer och endast damer gå i elden här hemma med sina verk. Detta företag har satts i scen av *Ida von Schulzenheim*, vilken med alltjämt växande energi fört den konstnärliga kvinnosakens talar i vårt land. Härmed är ej sagt, att hon vunnit alla svenska konstnärinnor på sin sida — både de sämsta och flera av de allra bästa ha utbelevit. Det har likväl blivit en utställning utav, som ger många svar på vad kvinnan vill med sitt konstnärskap. Att Svenska konstnärinnor genom fröken v. Schulzenheims relationer kommit att associera sig med en motsvarande engelsk sammanslutning är måhända lärorikt — om det är så värst nöjsamt vill jag lämna därefter. Det engelska temperamentet tyckes knappast vara varmare än vårt. Men det finns ju andra förtjänster att räkna med. Jag tillåter mig citera en erfaren konstkritiker, som nyligen återvänt från Paris. Han sade på vernissagen: "En kvinnlig konstutställning i Paris! och med så många namn! det hade blivit rena rama salongsmörjan. Det här är i alla fall en allvarligt menad utställning."

Kvinnan har av naturen sina specialområden inom konsten. Vad utställningen hos Liljevalchs bjuder av kyrklig konst och konsthantverk uttrycker det kvinnliga konstnärskapet i dess mest förädlade form.

Det har ansetts att kvinnan, om till något, vore ämnad till blomstermålarinna. Som om det vore lättare att måla blommor än annat! Det är det ej. Kan man överhuvud ej måla, så går det inte heller med blommor. Det finns några engelska målarinnor som med härliga blomsterstycken understryka satsen. *Elsa Z:berg Ströms* vita syrénor, *Märta Rudbecks* rosor, *Hélène Herslows* ömtåliga vasblommor och *Eva Åströms* mer robusta växter tala också för att blomstermålningar hör ihop med talangen i övrigt. Vi ha en svensk målarinna, som rent av målar människor som blommor. Det är *Mina Carlsson-Bredberg*, vilken förvandlat ett av rummen hos Liljevalchs till orangeri. Det kan ej nekas att hon — på gott och ont — är den kvinnligaste av alla kvinnliga utställare och ändå den mest originella. Allt blommor under hennes pensel, stoff och karnation. Att hennes konst en gång haft sin fasta knoppningstid, som i ungdoms-porträttet av doktorinnan Flensburg och i den kärnfriska fickstudien från Arild är lyckligt nog. Det är det, som gör, att man med förtroende njuter den koloristiska hängivelsen utan gränser i det "halvfärdiga" porträttet av fru Karin Bredberg eller den till bristning mogna färgskalan i professorskan Jolins porträtt. Men det har dock hänt denna verkliga konstnärinna att koloriten brustit i sitt över-

En händelse av rang i den konstitresserade damvärlden är svenska och engelska konstnärinnors utställning i Liljevalchs konsthall, som här granskas av det kända märket Marcelle.

mått. Hennes konst är på väg att bli kuriositet.

Eljes är det ej det aparta, som stämplar damernas utställning. Så är *Elsa Celsing* ett av de allmänt bärande namnen. Hon går i land med sina svåra uppgifter, duk efter duk, utan att tveka. Trots sin torra kolorit har Elsa Celsing bestått provet som porträttör och skulle en gång en kvinnlig professor i målning tillsättas, kan hon aspirera. Vill hon då verka för undervisning i "porträttmålning", inte bara för akademiska modellstudier, så är något vunnet av och för oss kvinnor.

Elisabeth Barnekow har i sitt Selma Lagerlöfsporträtt fått fram själens adlighet över de vardagliga dragen, vilket ej alltid lyckats med avbildningar av vår största skaldinna. Det Barnekowska självporträttet är en mycket talangfull självdeklaration. Två ärliga porträttmålarinnor äro *Anna Ödman* och *Anna Troili-Pettersson*. Ett graciöst handlag för barnporträtt visar *Signe Bohman*. Det är ännu ingenting, som stelnat till i de drag hon återger. *Elsa Nilsson* tillhör kanske en modernare skola, men bör ej förväxlas med Vera Nilsson, vilket gör många glada och en och annan besviken. *Hilda Heyman* överraskar alltid. Hennes dråpliga porträtt av en ung informator står på gränsen till det humoristiska, vilken genre eljes blott företrädes av *Annie Bergman*. Men så har också denna de skarpaste små klor i sina silkestassar.

Som framgår, är det i alla fall porträttet, som slagit blomstermålningen ur ramen. Även djurporträttet har sitt värde, särskilt för djurens ägare, *Ida von Schulzenheim* ägnar ju sin koloristiskt fina talang åt hundaristokratien, medan *Maja Söderlund-Kumliens* vovvar se något mer "artistiska" ut. En på vårt

firmament ny företeelse är *mrs. Jessie Dahlström*. Hennes kraftfulla tag om penslarna bådär gott. Och hon tycks vara flitig, vilket betyder mer än mången konstnär tror.

Bland de svenska landskapsmålarinnorna utmärka sig *Elsa Z:berg Ström* och *Hélène Herslow* för både naturkänsla och en rätt ovanlig ateljékultur. Också *Ester Salmson* bör nämnas för sina innerligt tecknade, men oftast omålade landskap. Och ändå verka de "tavlor".

På en närmare kritik av den engelska utställningen vågar jag ej inlåta mig. Hogarths samhällssatir har här en oskyldig representant i *Molly Campbells*: "Grannarna mitt emot." Förresten är det nog både det ena och det andra stora namnet, som lyser igenom. För mig är det askblonda porträttet av en slank dam i skiftande sidenklänning betitlat "Helen" av *A. K. Browning* ett koncentrat både av engelsk kvinnlighet och engelsk konst. Ett annat porträtt av samma hand är damen, som röker cigarrett, medan de kloka ögonen tala. *C. Blakeney-Ward* har ett särdeles intelligent självporträtt, flärdfritt men genomträngande. Det är en dam, som vet, vad hon vill.

Pasteller och akvareller intaga som bekant en framstående plats i engelsk konst. Dessa slag av teknik ge synbart en svepande mjukhet åt svårigheter, som all målningskonst måste kämpa emot.

Miniatyren hör naturligt nog hemma på en kvinnoutställning. Svenskorna äro anlitade på detta område att döma av mängden utställda porträtt. *Fanny Hjelm*, *Ingeborg Andreassen-Lindborg*, *Lisa Bianchini*, *Mattis Grundell*, *Anna Schwab* och *Signe Hallström* visa bland andra, hur även denna genre kan skifta efter olika förmåga. Kanske att de engelska damerna bevarat mera tradition på området och gärna maskera sina modeller så pittoreskt som möjligt. Svenskan har kurage att återge vilken herr och fru och fröken som helst "en miniature". Dock borde de ursprungliga miniatyrmåtten bibehållas — halvstora avbildningar äro nu en gång för tråkiga.

Skulpturen företrädes av svenska namn. *Alice Nordin* har en värdig kollektion och av *Hjördis Tengbom* ser man med nöje det överdådigt friskt upplagda professor Clason-huvudet. *Ida Thoresen* visar som alltid säkerhet och smak, ej i monumentalt, men i dekorativt syfte. *Viola Wahlstedt-Markelius* har en pregnant modern talang och jag beundrar både henne och den dam, som suttit modell för ett stiliserat reliefporträtt. Resultatet är nämligen lika porträttfult som konstnärligt bra. Alltid ett svårt dilemma. *Dagmar Ljungqvist* är en begåvad skulptris, om vilken olika sammanslutningar säkert komma att kivas. Hennes "Den blyge", är storstilad, klar skulptur. *Ellen Roosval* är som alltid smyckande med sin konst.

MARCELLE.

I "Sista valsen", som gjort välförtjänt filmsuccés, återse damerna sin filmidol Willy Fritsch i en trevlig ung löjnants skepnad. Han tycks här ha något otalt med den sköna Susy Vernon.

En hälsodryck för alla är

"MATTE REAL"

Äkta Brasilianskt Hälsoté

I originalförpackning från

**HANDELSFIRMAN
BRASIL**

Skånegatan 31. Göteborg.

D:r Le Gros, Paris:

Matte är en kraftig stimulan för nervsystemet utan någon skadlig inverkan. Det är téet mycket överlägset, vilket senare är mindre stärkande, under det att matte, taget i lämpliga mängder, verkar gynnsamt och reglerande på nervsystemet utan möjlighet till efterföljande sömnringar.

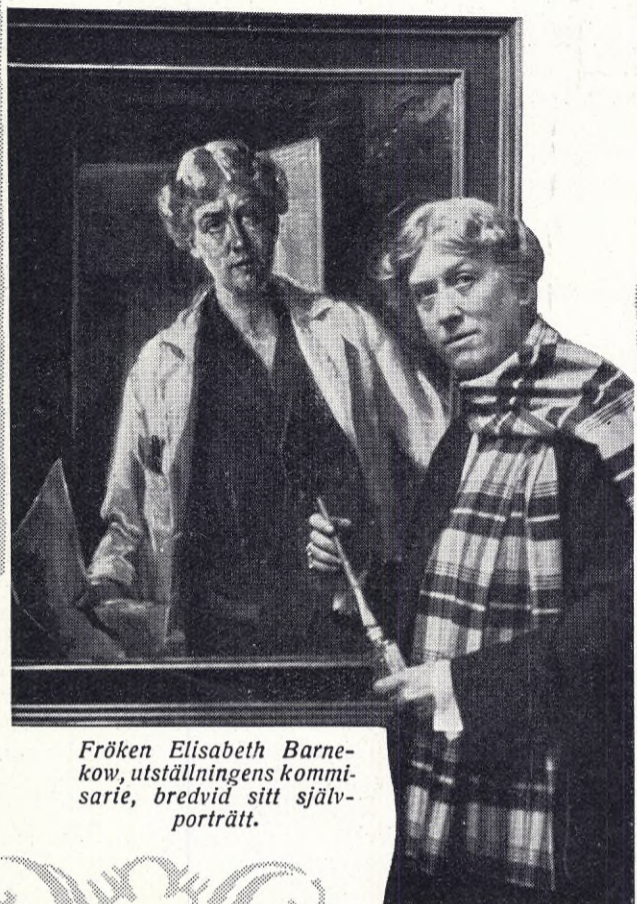
KVINNOKONST FÖR DAGEN

FRÅN DAMERNAS UTSTÄLLNING I LILJEVALCHS KONSTHALL.

"Grannarna mitt emot" är en rolig satir från ett engelskt drawingroom av Molly Campbell.

I anslutning till skildringen av konstnärinneutställningen hos Liljevalchs å föreg. sida presenteras här några prov på kvinnokonst av i dag, sådan den ses på utställningen.

Fröken Elisabeth Barnekow, utställningens kommissarie, bredvid sitt självporträtt.

Ett vackert pojktopträtt av Elsa Backlund-Celsing.

Spelande nymf av Alice Nordin.

En graciös skulptur i porslin av Viola Markelius.

"Dansös" av den engelskfödda konstnärinnan fru Jessie Dahlström.

N Ä R V I N T E R N K O M M E R

PÄLSEN HAR MÅNGA VARIATIONER.

Pälsarnas linje håller sig ganska lugn och förnuftig, vilket bör vara en tröst när Ni ska köpa en ny päls eller renovera Er gamla. Men skinnsorterna varierar desto mer, så Ni har mycket att välja på. Varom allt vår modekåsös här berättar.

Päls och väska i samma material, klippt brunt lammskinn. Korrekt och promenadmässigt.

Pälscapen är ett luxuöst aftonplagg, föremål för många små Evers drömmar. Hermelin och silkesräv göra en elegant kombination i denna cape.

Gråverk omhuldats mycket av modet och ger en praktisk päls, lämplig både för promenad- och kvällsbruk.

En chic sportpäls i ponnyskinn och röd lädergarnering.

DET VAR INTE SÅ VÄRST LÄNGE sedan en sälbisampäls, helt lång och kanske med skunkbesäts, utgjorde målet för våra hestaste drömmar. Det var strax efter sedan man kommit underfund med att man inte nödvändigt behövde vara drottning eller aktriss för att ha päls med skinnluddet utåt — mormor tyckte visst inte det var riktigt anständigt om inte skinnets fodrade pälsen invändigt. Sedan kom sälbisamen och gjorde revolution. Minns ni alla sälbisamkappor i klockor och med skunkbesäts, som böljade omkring på våra gator de första krigsåren? Den sälbisamkappan lever nog kvar än i omstuvat skick. Men inköpen av nya sälbisamkappor äro sällsynta. Inte därför att inte sälbisam fortfarande är modernt och högst förnämt, men det finns så många nya pälsorter och sälbisam är både sällsynt och dyrt. Vi ha blivit mindre kräsna på pälsverk helt enkelt. Och man kan vara en förstklassig människa fastän iklädd kaninpäls. En horribel tanke i de dystra krigsåren!

Imiterade pälsverk existera inte längre. Gudskelov. Vart och ett pälsslag får gälla för vad det är. Och intet föraktas. Om kalvskinn och kattskinn inte är särskilt dyrt, så anses det i stället chic. Så enkelt och förnuftigt klarar man av den saken. Och pälsverks-tekniken har gått oerhört framåt på senare år, man gör de ljuvligaste pälsverk av mycket enkla skinn. För att inte tala om att man visst uppfinner och odlar helt nya djur.

Nu längre är inte den mondäna damens garderob fullständig med en päls, hon bör helst ha ett par, tre. En sportpromenadpäls för förmiddagen. Denna päls är inte längre

midjekort, utan hellång — d. v. s. den går till knät nätt och jämt! — och består gärna av något strävt, fläckigt skinn, leopard, kalv, ponny o. s. v. Men om Ni bara har råd att ha en päls, skaffa er då aldrig denna typ, ty den är ganska omöjlig efter kl. 3 på dagen och kan aldrig sättas över en lättare klädning. En lyxpjäs alltså, trots dess relativa enkelhet. Eftermiddagspälsen är mera användbar. I sälbisam, persian, nutria, gråverk, mullvad, kanin. Mest slitstark är persian, sälbisam och nutria, riktiga familjeplagg, som kunna gå i arv som mormorsmörs sidenklädning. Gråverk och mullvad stå mindre emot, men ge vackra och koketta pälsar. Kanin är billigast och arbetas numera i många tekniker, som inte äro att förakta. Och slutligen hölja vi oss i aftonpälsar, lyxp plagget för de utvalda. Och då kommer hermelin och nertzen fram, kanske också sobel. Men redan en nertzpäls kostar 14,000 kr. som den vi sågo på en mannekänguppvisning nyligen och då vågar man inte tänka på sobel ens. Bara i vårt lilla Stockholm ser man dock flera nertzpälsar och den förnäma parisiskan älskar nertzen och sveper in sig i den på ett oefterhärmligt sätt.

Om det finns mycket att välja på bland pälsverk, så är modellernas variation mera sparsam. Förståndigt nog. Ty det vore ett förfärligt öde om man det ena året skulle ha päls med klock, det andra med veck och det tredje slät. Pälsmonteringar kosta pengar och dessutom kan man inte stuva om pälsbitarna i det oändliga. Alltså får man hålla sig till

måttfulla pälslinjer och just nu är pälslinjen så förständig att man inte kan komma med en enda gnutta anmärkning. Pälscapen är kort och helt rak, inte för snäv och inte för vid, ärmarna släta och raka precis som på en korrekt promenadkappa. Endast när det gäller kragen har man lite fritt val mellan schalkrage och rak uppstående krage, båda lika moderna. Det beror på tycke och smak vilken man föredrar. Kanske schalkragen passar den korpulenta och lilla damen bättre, därför att den gör lång och smärt, medan den uppstående kragen tar av figuren något och gör axelbred. Kragen göres lika gärna i samma material som pälsen som i annat — det förra anses måhända gedignare och förnämare. Blomman på kraguppslaget måste vara originell och korrekt, annars har den inte där att göra — det duger inte med vilken liten skär tuss som helst nu längre.

Pälsfodret är nästan lika viktigt som pälsen själv. Men det mycket fantastiska och framför allt det storblossiga fodret har man bannlyst, nu skall det vara diskret, gärna crêpe de chine i samma färg som pälsen och med några fina broderier eller veck. Särskilt det sistnämnda är vinterns skri 1927 — 28.

Och så är Ni färdig, min nådiga, att träda ut i snö och vinterkyla.

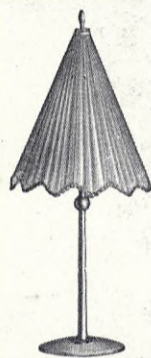
—e.

I skönhetstävlingen

är första priset inom räckhåll för var och en, som till ansikte, armar, hals och axlar använder

FARÉNA-
CRÈME
Gahns
Upsala
Kungl. Hovleverantör

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 Norrmalmstorg 4

Handsydda

Filt-hattar

är

Höstens och Vinterns stora mod.

Vi ha ett kollossalt urval i alla kvalitéer och färger till billiga priser.

52 olika färger, även svarta.

Nyheter i Capeliner

inkomna: Endast prima kvalitéer.

FILT ..... Kr. 7.50
HÄRFILT (långhårig) „ 12.50
ANGORAFILT ..... „ 16.50
VELOUR ..... „ 18.50

Drottningg. 57,
Stockholm.

Butterick
MÖNSTERAFFÄR

Norr 1410
R. T. 1726

Till landsorten mot postförskott.

En som inte predikar för tom kyrka.

(Forts. fr. sid. 1095.)
vid téstunden så finna också i kvällningen många vänner vägen till det gästfria hemmet, särskilt är det då de båda barnens »hemlösa» vänner, som där finna ett gott och varmt och lyckligt hem för några snabbt förrinnande kvällstimmar. Vanligen brukar då biskopen berätta för de unga om personer och händelser ur sitt skiftesrika liv, ty biskop Stadener är en god berättare och en ungdomens vän, som trivs i deras krets och gärna både åhör och deltagar i deras diskussioner i aktuella teologiska, sociala eller praktiska frågor.

Vid dessa kvällssammankomster brukar biskopinnan, som alltid, vara sysselsatt med något handarbete. Hon är nämligen utexaminerad handarbetslärarinna, vilket helt visst varit henne till stor nytta inom de många välgörenhetsföreningar, hon startat och lett på de olika platser, herrskapet Stadener varit bosatta. Också i hemmet ser man flera prov på hennes skicklighet i all sorts handslöjd liksom på hennes förståelse för hemmets kultur.

Till övervägande del ha de båda makarna byggt upp sitt hem med möbler från bådads föräldrahem, gamla släktklenoder i mahogny och björk, av vilka flera gått i arv inom ej mindre än fyra generationer. Så är den intill vardagsrummet gränsande salongen försedd med vackra mahognymöbler i Karl Johansstil, vilka en gång prytt biskopinnan Stadeners — f. af Klinteberg — föräldrahem i Småland. På det stora, svängbara bordet framför den utmed ena långväggen stående soffan ligger en parant spetsduk, som biskopen en gång inköpt i Nasareth, och ovanför soffan hänger en av Jonas Åkesson med motiv från Meudon målad tavla, vilken har sin egen lilla historia.

Under de år biskop Stadener var legationspastor i Paris, hade familjen varje måndag sin mottagning, då vänner och bekanta av olika nationaliteter sökte sig till den gästfria prästgården. Bland de många svenskar i förskingringen, som då brukade infinna sig, var även konstnären Jonas Åkesson. Vid ett av dessa tillfällen fick han syn på en tavla med motiv från Bretagne, målad av August Hagborg, vilken tavla dåvarande pastor Stadener erhållit i gåva av konstnären.

»Men», utbrast då Åkesson, »tycker ni inte om tavlor, eftersom ni bara har denna enda?»

»Jo», svarade värden helt stilla, »men en fattig pastor har inte råd att tillfredsställa några önskingar i den vägen.»

Antagligen grep detta yttrande ett djupt tag i Åkessons hjärta, ty det dröjde inte länge, förrän han kom till prästgården med

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Utgivare:

Frithiof Hellberg Beyron Carlsson

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: .... Kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 Norr 1602—Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 Annonskontoret: Norr 6147
Norr 402 Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spält:

50 öre vid bred textspält, Lediga platser och plats-
40 öre vid smal textspält, sökande 30 öre, pensionat,
Helmarg. 55:—, halvmarg. skol- och diverseannonser
30:— pr gång, 20 mm. hög. 35 öre, minimipris 4:20.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Uppl. B.
Praktupplagan Vanl. upplagan
Helt år ..... 17:— Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:— Halvt år ..... 8:—
Kvartal ..... 4:50 Kvartal 4:25

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR!
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN: 39.

Badinrättningen
Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Establerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badinrättningen
Badinrättningen
Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.
Mineralvattensalter Vitrum.
Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Konstnärliga brevpapper av Simon Gate.

Begär hos Eder pappersleverantör Ljungdahls papeterier, kasetter och brevböck komponerade eller tecknade av Konstnären Simon Gate.

De utmärkas av förnäm elegans.

Bensintvätta

Överrocken hos Saltsjöbadens Kem. Tvätt, Sthlm.

SANITETSBINDLÄR
Diana
SVENSKT FABRIKAT

Verkligt Hygienisk dambinda
Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fab. Göteborg

Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vitvaruaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm & Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

CRYSTALLOSETTER

**Vill Ni
undvika att
bliva fet?**

Har Eder läkare förbjudit Eder
att använda socker i någon form?

Använd då

CRYSTALLOSETTER!

Antingen de användas till kaffe,
te, eller matlagning giva de en ren
sötma utan varje bismak, äro ab-
solut oskadliga och betydligt bil-
ligare än socker.

En elegant metallask med vridlock,
innehållande 500 Crystallosetter, i
sötma motsvarande 3,5 kg. socker,
kostar endast 50 öre.

Erhållas å Eder apotek eller hos
Eder handlande.

Skulle Crystallosetter ej finnas å
Eder plats så sända vi Eder en
ask som prov mot insändande av
50 öre jämte Eder adress å vid-
fogade kupong.

v. HEYDENS NEDERLAG

N. Smedjegatan 28, Stockholm

Sänd mig som prov 1 ask Crystal-
losetter, 50 öre närslutes i frim.

Namn .....

Adress .....

Postanstalt .....

Äkta
Viking

Silver, guldkant
från **45 Kr.**
hos Urmakare.

Piska

och Renovera **MATTORNA**
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

NESTLÉ'S
NYA
BARNNÄRING

är utmärkt vid avvänjningen
samt för alla klenna barn.

Cholepalmine
cremen som skyd-
dar huden vid
bläst och kyla

den stämmingsfulla oljemålning, som nu intar
en hedersplats i det Stadenerska hemmet.

Bland andra minnen från Parisertiden be-
varar biskop Stadener även en inramad
pennteckning av Stenbocks kurir, som Nils
Forsberg utfört på baksidan av ett brev,
samt ett par charmanta Sèvresurnor.

Över soffan i téhörnan hänger en rad
familjeporträtt, målade av Markus Larsson
i hans tidigaste ungdom, och föreställande
biskopinnan Stadeners morfars far, det myn-
diga bergsrådet Ashan på Lessebo, och den-
nes hustru, samt deras son, och sonhustru.

Det är inte utan skäl som biskop Stadener
av sin hustru kallas »den store gästgivaren»,
ty en hart när obegränsad gästfrihet har
städse rått i det Stadenerska hemmet, där
samma förståelse och hjärtevärm kommit
såväl hög som låg till del. Trots de många
plikter, som vila på biskop Stadeners axlar,
har han alltid haft tid för ett vänligt ord,
alltid givit ett handtag, när detta behövs,
alltid hunnit med en pratstund.

Han är inte blott den charmerande och
spirituelle värden, inte blott den store skäm-
taren, som med skälmen i ögonvrån, men
med ansiktet präglad av djupt allvar kan
fråga intervjuaren: »Nu hoppas jag, att ni
kommit underfund med min hustrus karak-
tär och att ni märkt, att hon är ytterligt
halsstarrig». — »Inte? Nå, då skall jag
bevisa er sanningen av mina ord, är det
inte halsstarrighet att i över tjugosju år ha
envisats att hålla fast vid en sådan som
jag?» Men den varma blick, varmed han
beledsagar sina ord, är det bästa beviset
för, att just denna halsstarrighet varit hans
livs lycka. Det är emellertid inte blott dessa
egenskaper, det är också något annat och
något mera, som gör, att man fullkomligt
glömmer tidens flykt i herrskapet Stadeners
sällskap, och detta något är den personliga
älskvärdhet, som strålar ut från dem båda.

Som ett litet bevis för de båda makarnas
goda hjärtan och hjälpsamhet, som gör,
att de ofta hemsökas av fattiga stackare,
som bedja om en slant till nattlogis, kan
jag ej underlåta att omtala följande lilla
händelse, som nyligen tilldragit sig i det
Stadenerska hemmet.

Sent en kväll ringde det på tambur-
dörren, och en torftigt klädd vandrare steg
in, presenterade sig som »Jönsson från Asa-
rum», biskop Stadeners hemtrakt. Jön-
sson, som ofta förut blivit hjälpt av biskopen,
ville nu visa sin tacksamhet genom att lyck-
önska honom. När han framfört sitt ären-
de och fått sin sedvanliga slant, utbrast
han, just som han stod i begrepp att gå:
»Ja, se Asarum, det är ändå en fin för-
samling, som har tre sådana karlar som
Jönsson, Rydén och Stadener!»

När biskop Stadener nu lämnar Lunds
stift, där han på olika platser verkat under
en lång följd av år, kommer stiftet att lida
en mycket stor förlust, ty biskop Stadener
är en av den svenska kyrkans främste väl-
talare, som städe kunnat glädja sig åt
fyllda kyrkor. Ja, ända ut på kyrkbacken
händer det, att hans åhörare få stå, då han
predikar i Klosterkyrkan, och under de år
han tjänstgjorde i St. Petri församling i
Malmö fingo gudstjänstbesökarna både en
halv och en timme i förväg försäkra sig
om en plats i kyrkan, när hans namn stod
på predikolistan. Som exempel på det stora
förtroende, biskop Stadener åtnjuter, kan
omnämnas, att han redan en gång förut
uppförts på biskopsförslag. Vid sidan om
sin själasörjaregärning har biskop Stadener
även funnit tid för författareskap och håller
nu på med de sista banden i den stora pre-
dikosamling över samtliga högmässotexter,
ett arbete, som av fackmän betecknas som
ett monumentalverk inom predikolitteratu-
ren. Biskop Stadener är även en av de

MILANAISE UNDERKLÄDER

med ovanstående insydda

ELKO-MÄRKE

äro av

HÖGSTA ELEGANS

Triå A.-B. ELKO, Stockholm.

HÖSTENS

*promenadskor med
perforeringar och
stickningar i di-
skreta och smakfulla
mönster ha motta-
gits med förtjusning
av damerna.*

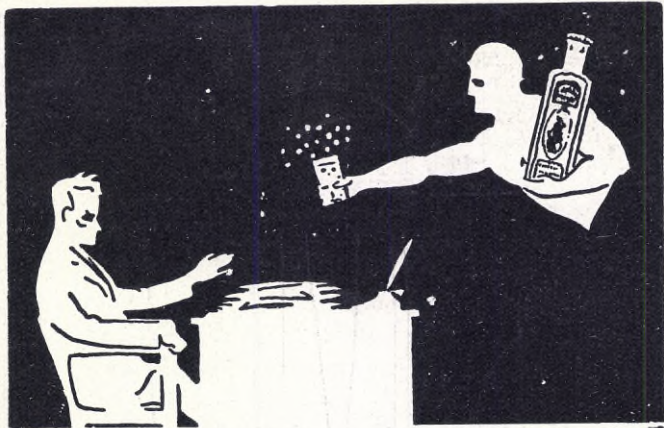
Kembels

Drottninggatan 65

St. Nygatan 3

S:t Paulsgatan 6 B

Dåsighet och Olust

Är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste rensas bort. *Fruitsalt-Samarin* renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdrivar den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna. *Fruitsalt-Samarin* utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka *Fruitsalt-Samarin*. Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek hos Drog- och Färghandlare m. fl.

CEDERROTHS TEKN. FABRIK · STOCKHOLM

Ärter och fläsk

SENAP

är den äldsta
aptitväckaren
och den bästa
ty den

BEFORDRAR
MATSMÅLTNINGEN

Ärter och fläsk är god mat — men smakar än bättre med Colmans senap till. — Den framhäver just den mustiga, rika smaken.

Colmans SENAP

Blanda den **FÄRSK** varje dag

Stentor

DEN POPULÄRA HÖGTALAREN

Finnes i många
nya modeller i
alla välsorterade
radioaffärer.

A. V. HOLM

AKTIEBOLAG

MALMÖ

STOCKHOLM

GÖTEBORG

ledande krafterna i Allmänna Svenska präst-föreningen och var på sin tid ledamot av domkapitelssakkunniga samt av evangeliebokskommittén och kyrkohandboksrevisionen.

En prelat och en hövding är förvisso biskop Stadener, huvudet högre än de flesta, men en biskop med ett varmt klappande hjärta och en stor förståelse. Och därför är också Strängnäs stift att lyckönska.

D. FBG.

Hundra varv på golvet.

(Forts. fr. sid. 1096.)

kan stå oanfäktad mot exempel i den vägen. Kavling och rullning äro självändamål. Och jag vill hellre exempelvis läsa till självändamål.

Kvinnor ha en oerhörd energi.

Om ni visste, vilken energi, som kan ligga bakom en smärt figur. En och annan läkare kan berätta om det. De kvinnliga läkarna ha större erfarenhet, tror jag, om detta, patienterna dra sig för att verka alltför fåfänga inför de manliga.

En dam, som har en framskjuten ställning i samhället — d. v. s. hennes man har det — rullar var dag sina hundra varv på golvet. Därtill kavlar hon sig på smalbenen. Olyckligtvis har hon, kavlat åt fel håll, nedåt i stället för åt hjärtat till. Hennes fotleder äro nu hårda som järn och hotas med missbildning.

En annan kategori, som kavlar sig felaktigt är den, som har anlag för åderbrock, dvs. har för tunna åderväggar. Dessa kvinnor göra sig obotlig skada.

Den kategori, som svälter sig, som på egen hand rör vid kroppens kemi och så småningom torkar ut sin fysik, den förfaller ofta till att leva på kaffe. Sådana unga kvinnor leva på kaffe som fattiga torparhustrur och bli med tiden gulaktiga i hyn och få benägenhet för slapp hud. Det finns fall, då sådana patienter icke ta den medicin, som ordineras dem, av fruktan att den skall ge aptit! Då de börja märka störningar i sitt yttre och gå till läkare, följa de alltså icke läkarnas ordinationer. De begära något slags under som belöning för sin magerhet.

De icke energiska begära helt enkelt piller och vilja alls ingenting försaka. "Och så, snälla doktorn, slipper jag föra diet. Det är så tråkigt." De begära också snabba kurer. "Kunde jag få några piller? Se, jag skulle vara smal till den tolfte november, då skall jag på en stor fest och jag måste ha en modärn, elegant klänning."

Jag både tror och vet, att damen som har energi att rulla hundra varv om dagen och sedan kavla sina muskler hårda, i provningens stund skulle visa sig lika stark. Under krig t. ex. tåla vilka strapatser som helst för att vårda sjuka. Det är bara synd att så mycken uthållighet nu, i fredstid, går till spillo för ett så påtagligt självändamål.

Båda dessa, den som icke hinner magra av idel verksamhet och den som håller sig smal efter 1927 års fordringar, ge bevis på lika stor energi. Den feta är icke lat och den magra arbetar icke. Annat än för att magra. VERA v. KRÆMER.

Fönstret.

(Forts. fr. sid. 1097.)

des, att hon icke var pianist utan spelade för att få ett utlopp. Ackorden spred sig i ensligheten liksom ljudet av hennes nyckfulla skratt som jag icke kände till. Icke heller kände jag hennes röst. Någon gång under hela denna tid, hörde jag henne ropa, medan hon slog klacken mot tröskeln: Pappa! pappa! när gubben säkert dröjde för länge med att pyssla sig, men det var icke hennes verkliga röst, hon förställde den — hon talade långsläpigt och i nasalton — för att efterhärma tonen hos *enfants gatés* eller mekaniska dockor.

Drick **Stella Cacao**
Lättsmält · Närande · Hälsosam
CHOKLADFABRIKEN STAR, STOCKHOLM

Unna Er njutningen av det uppriskande och välgörande löddret av

Schéel's Radium-tvål

Innehåller radium-mineralet "Vikitt"

Framtidens tvål
Pris 1-krona

Kontrollant: Fil. D:r N. Sahlbom.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14.
Tel. 7576. STOCKHOLM. N. 18336.
Specialitet: Familje- och arvsaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Hovmanicurlisten JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

FÖRSTORINGAR $\frac{18 \times 24}{24 \times 30}$
EFTER INSÄNT NEG. Nr. 2:50 3:50
FOTOGR. MAGASINET ESKILSTUNA

Generande Hårväxt avlägsnas genast

Önskar Ni veta, huru varje dam, med armar utan den minsta antydning till misspyddande hårväxt, lyckats avlägsna denna, skall Ni finna att svaret i nio fall av tio blir: Veet creme. Alla damer, som försökt denna parfymerade och sammetslena creme, hava icke längre någon användning för gammalmodiga, illaluktande depilatorer eller rakapparater vars, begagnande endast medför att håret tillväxer fortare och blir kraftigare. Man behöver endast påstryka litet Veet creme och låta den verka några minuter.

Skölj sedan av den och — med ens är håret försvunnet. Tillfredsställande resultat garanteras i varje särskilt fall eller pengarna återbetalas. Veet kostar per tub kr. 1.75 och kr. 3.25. Att tillgå hos alla hårfrisörskor, parfymaffärer etc. Eneqvist, Holme & Co. A/B, Vasagatan 15-17, Stockholm.

Blodbrist och aptitlöshet

övertvinnes snabbast av

Ferrin

Bästa järnmedel.

Utmärkt stärkande.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktigt hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togat och ej efterapningar!

M. ZADIGS

Divi Hud-Crème.

Den crème som huden tarvar. Skönhetsbevarande.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör. Nederlag i Stockholm: Regeringsg. 27. Nederlag i Göteborg: Chalmersgatan 20.

"Ett par förtjusande böcker..."

skriver Vera von Kræmer i Stockh.-Tidn. om:

I BIGÅRDEN

Av

GENE STRATTON-PORTER

Pris 4.75, inb. 6.25

och

EN VRÅ BLAND BERGEN

Av

MARY E. WALLER

Pris 4.25, inb. 5.25

"... båda äro friska, fina, intelligent gjorda, goda böcker, där mod och kärlek få sin slutliga belöning."

I alla boklädor

Lindblads Förlag - Uppsala

De promenerade sida vid sida. Hennes skönhet låg mer i rörelserna än i linjerna. Brösten sköts fram liksom om hon försökte behärska sig för att icke springa; varje steg, böljande, vibrerande, var fyllt av en icke förtärd yppighet. Då hon gick förbi mitt fönster höjde hon ögonen för att betrakta mig, utan undermening eller koketteri, hon betraktade mig från huvud till fot om jag stod på terrassen, liksom man betraktar ett träd, som man känner igen vid en krök av vägen.

Det hände mig, att jag tänkte på henne. Jag inbillade mig att jag gick arm i arm med henne med hennes axel mot min, medan fadern och tjänaren följde på avstånd.

Fadern som var styv fotgängare, gick då och då till staden och lämnade henne ensam en hel vecka i taget. Allt var dock liksom förut, men då hon gick förbi mitt fönster, lyfte hon icke ögonen. På eftermiddagen gick hon upp mot kullen eller hon satte sig med en bok vid gångstigen mellan kastanjerna bakom min villa. Jag såg henne ibland.

Sedan, när den gamle kommit tillbaka, var hennes röst, då hon ropade pappa, den första dagen kanske en smula olik den jag kände till, kanske skämtade den mindre. Och så började de åter att gå på promenad på den släta landsvägen.

Eftersom jag icke hälsat från början, kunde jag sedan icke besluta mig att göra det. Och våra ögon möttes och betraktade varandra, hennes utan avsikt, mina utan ångslan.

*

Jag tillhör icke dem som frukta hösten. I ett färgat landskap blir årstiden festligare. Jag stannade till början av november och de andra likaså. Men efter alla dödas dag reste fadern till staden och han skulle endast komma tillbaka för att flytta.

Acacian förlorade sina blad, först så småningom, sedan snabbare. Först såg jag endast de översta ribborna på fönsterluckorna, sedan började jag se hennes svarta hår då hon stod vid fönstret. Men en natt blåste det och tidigt på morgonen var det också blåst, och de guld-gula löven flögo och föllo. Mellan mitt fönster och hennes fanns nu endast vägen, acacian fanns icke mera.

Hon ställde sig vid fönstret och jag såg hennes ansikte. Men denna gång såg jag icke hennes hår. De få blad, som stannat kvar på acacian krönte hennes panna på avstånd liksom en krona av bräckligt guld. Våra ögon möttes och jag tror, att mina voro oförbehållsamma. Hon gick in och en grupp av toner strömmade ut från pianot.

Då gick jag ned och knackade på hennes dörr.

— Vem är det? frågade hennes verkliga röst.

— Det är jag.

Man lät mig stiga in i en liten salong och jag satte mig bredvid henne. Hennes bröst hävdes under andedräkten och handen strök bort håret ur pannan. På nära håll såg hon ännu mera mörkhyad ut. Sedan började hon att skratta med sitt förmättna flickskratt.

Jag tog hennes hand, jag visste icke vad jag gjorde, hon blev allvarlig och gjorde sig fri.

— Var snäll! Vad har ni kommit hit för?

— Jag har kommit för att fråga er vad ni har för namn?

— Hon skrattade åter:

— Jag heter Erminia.

— Erminia bland de skuggiga bladen sade jag dåraktigt.

— Bladen äro icke skuggiga längre, svarade hon. Stannar ni här hela vintern? Vi resa in till staden till San Martino.

— Jag reser dagen efter, sade jag plötsligt. Eller samma dag. Och jag tog åter hennes hand.

Då skrattade hon icke längre.

Så grep livet mig i håret, och sedan har det icke släppt mig mera.

Ge akt på huden — och på tvålen!

Något att betänka för envar som är mån om sitt utseende.

HAR NI tänkt på vilka ämnen som finnas i den tvål Ni dagligen använder? Vet Ni om de verkligen alla påverka huden på ett naturligt och välgörande sätt? Är Ni säkra på att de bidraga till att förnya och försköna huden?

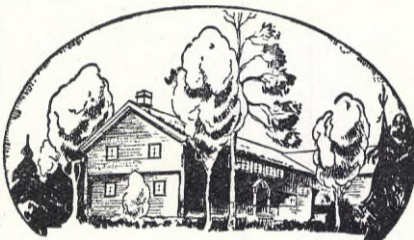
Tag inga risker, gör inga experiment — använd F. Pauli's Ovicula, ägguletvålen, om vilken man vet att den är sammansatt av de mest utsökta beståndsdelar, alla ägnade att giva huden dess rätta vård.

F. PAULI'S
Ovicula

— skönhetsvålen

1 Kr.

Familjefester

större och mindre ordnas trevligt till humana priser å SKANSENS NYLOFT.

dagligen från kl. 3 em. för

HÖGLOFTETS

middags- och kvällsgäster.

Fri entré

Beställningar pr tel. 71326.

Var inte ledsen!

Det finnes inga fläckar numera som inte gå bort med

Retrol

Sensationell Nyhet!

Användes för kläder, siden, skodon, handskar etc. Efterlämnar ingen ring å fläckens ställe.

Absolut oskadligt. Angenäm lukt. Icke eldfarligt.

I parti från

Hultman & Lindberg
GÖTEBORG - TELEFON 19042

Krantz

Redovisning

Sedan redovisningen i nr 42 har "Födelsedagen" mottagit:

Transport Kr. 4,186:66	
Fru G. Roberg, Stockholm	1:—
Fru A. Lagergren, Stockholm	3:—
Hr Karl Aurell, Linköping	1:—
Fru Alba Trysén, Enköping	2:—
Friherrinnan H. Leijonhufvud, Stockholm	1:—
Fru Alma Ringström, Kramfors	10:—
Frkn Ulla Falk, Karlskrona	1:—
Fru Gusten Edelsvärd, Härnösand	2:—
Fru Eleonore Petri, Halmstad	5:—
Fr. Tyra Sundqvist, Norrlimsta	5:—
Fru Gerda Blomdahl, Skogstorp	2:—
Fru Th. Hård af Segerstad, Stockholm	5:—
Fröken Louise Zegolson, Stockholm	1:—
Fr. Vendla Borgström, Kopparberg	3:—
Fru Elsa Tottie, Linköping	2:—
Överstinnan S. Åhlund, Djursh. Ösby	3:—
Fru Maria Möllerström, Norrköping	10:—
Fru Maria Witte, Stenkullen	1:—
Fru Gerda Rönne, Hälsingborg	2:—
Fröken Anna Cederblad, Norrtälje	2:—
Fru Jenny Karlsson, Skruv	3:—
Fru Augusta Pehrsson, Varberg	1:—
Fru E. Haupt, Saltsjöbaden	5:—
Direktör O. Haupt, Saltsjöbaden	5:—
Fröken Valborg Thorén, Trollhättan	1:—

Transport Kronor 4,263:66

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannoligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch.

Fråga: Vilken färg bör jag välja å tapeten i mitt matrum. Eller är det bättre låta limfärga i något mönster? Ena väggen vill gärna bli fuktig. Möbelen är av ljus ek, med grönt överdrag. Blågröna hemsjögardiner och draperier. **Mångårig prenumerant.**

Svar: Limfärga i grågulbeige på tapeten, då ni erhåller en lugn vägg med tapetens mönster synligt. Om väggen fuktar, behandla den med asfaltlack.

Fråga: Förut uppsattes ofta dubbla salonggardiner, d. v. s. en vit vacker gardin närmast fönst-

ret, en smalare mörk över denna, t. ex. plysch. Är denna vackra uppsättning ej modern nu? Om jag, trots att det ej är modernt, sätter upp gardiner på detta sätt, vilken färg blir vackrast på den mörka innergardinen? Tapeterna äro beige-färgade med guld, mahognymöbel klädd med grönt, gröna draperier och matta i röd färgton. Tycker rummet verkar för ljus med vita gardiner till de ljusa tapeterna. **Fru Nora.**

Svar: Gardinuppsättningen är kanske ej så allmän numera, men förkommer i en moderniserad form. Draperade gardiner användas i stor utsträckning. Ni bör

taga gröna övergardiner och undergardiner något tefärgade.

Fråga: Hurudan färg på gardiner och draperier och vad slags material blir trevligast till ett herrrum med tapeter som provet och med mörka mahognymöbler klädda med mörkbrunt antikläder? Hurudana sidsenkar till lamporna?

Bredvidliggande matsal har mycket vackra mörka mahognymöbler och hög panel i samma mörka färg. Klädsel som herrummets. Hurudana gardiner? Ett stort fönster. Rummet 5x7,5 m.

Svar: Gardiner och draperier i bordeauxfärgad sammet, varigenom erforderlig värme och tyngd erhålles. Skärmarna i samma färg eller av pergament.

Till matsalen djupblå mönstrad brocagardin med guldinslag.

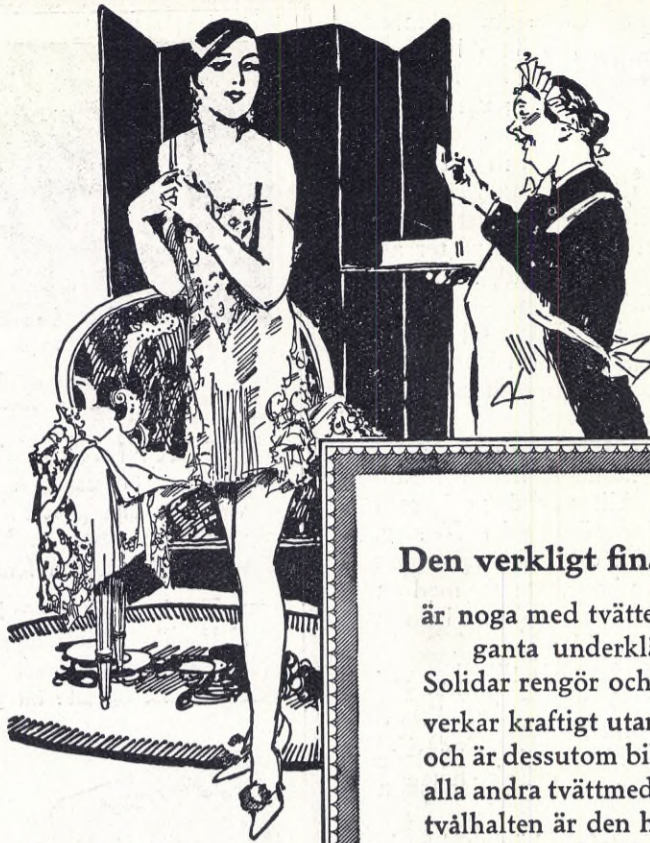
SÅNGKLÄDERNA

äro de enda sångkläder, som uteslutande stoppas med material, som undergått en modern maskinell rening o. desinficering. De äro de idealiska sångkläderna.

J. Svensson & Bourghardt

Täckfabrik, Tagelspinneri, Fjäderrenseri, GÖTEBORG.
Grundad 1881.

Erhållas i varje välsorterad sångkläders-affär.

Väg paketen, jämför kvalitet och priser.

Den verkligt fina damen

är nog med tvätten av eleganta underkläder. Solidar rengör och bevarar, verkar kraftigt utan att fräta och är dessutom billigare än alla andra tvättmedel, ehuru tvålhalten är den högsta, c:a 38 % torr tvål. Därför väljer den verkligt fina damen Solidar, ty hon sätter en ära uti att även vara praktisk.

1/1 paket 58 öre.
1/2 paket 30 öre.

Solidar

Tvätt-Extrakt

bättre, företrädd av Greta Söderman och Kerstin Thorborg. Och bäst var kanske Jon-Andes dekorationer, fastän man nu har lite svårt att förstå det nödvändiga i att fiffa upp Trubaduren i så modern dräkt — det går inte riktigt ihop med stilen.

Södra teaterns senaste program, "När oskulden sover" är en sångfars av ett par herrar, som heta Fridman och Lunzer. Till deras medelmåttiga alster har Johan Johan Strauss varit dess kompositörsägande musik: några smekande Strauss-melodier kunde man näppeligen tala om. Resultatet hade nog blivit ett annat om Johan Strauss varit dess kompositör. Upptaget rymmer i alla fall några roande poängar, dem man närmast har Eric Lindholm och Mary Gräber att tacka för. Bland övriga medspelare minns man särskilt den vad såväl röst som utseende beträffar intagande Kerstin Bergman samt vad det senare anbelangar även Dagmar Gille. Och så har ju Elvin Ottoson sina beundrare.

Det var riktigt uppfriskande — ja, det låter underligt, när det gäller en pjäs, som handlar om mord och stöld och kokain, men factum est — att se *Mysteriet Milton* av den icke okände engelske författaren Edgar Wallace på Komediteatern. En ren och ram detektivpjäs, olidligt spännande, fiffigt och rappt komponerad, många gånger kvick dialog och bra typer. Så Komediteatern har sitt på det torra en tid framåt.

Särskilt som även spelet gör det bästa möjliga av pjäsen. Dammerna ha inte så förfärligt mycket att säga till om, fastän de äro stora dragningskrafter för mysteriets herrar. Kanske även för parkettens. Sture Baude gör en otäck rucklare och virtuos i ungefär alla brott och laster så att man nästan tror han är född så'n. Hr Eklund har för en gångs skull mask och är en trevlig gammal läkare. Men alla trevligast är Nils Lundell som notorisk fängelsegäst — briljant prestation.

Sista valsen, Ufas senaste operettfilm, har man nästan lika mycket nöje av som deras första, "En valsdröm". Och det vill inte säga lite. Vi tillråda alltså bekantskap med Sista valsen. Detta heller inte minst för den hurtiga och charmanta Susy Vernons skull.
E. N. o. C. o.

Romantik och realism.

Hon var för första gången med sin mamma till västkusten för att bli gift och efter tre veckor hade man funnit tre acceptabla kandidater: en ingenjör, en direktör samt badhusets läkare. Men som det inte kunde bli tal om mer än en, valdes badläkaren, en man på trettioåtta, grann karl förresten och av ett stillsamt, allvarligt sinne, något som särskilt tilltalade mamman.

Ett laxermedel

skall hava god verkan, vara oskadligt samt lätt att intaga. Dessa egenskaper förenas i

Hvita Björnens

FRANGULA-piller

vilka på ett gynnsamt sätt påverka tarmverksamheten och bidra till en naturlig reglering av avföringen.

Inga som helst biverkningar.

Fås på alla apotek i askar à 40 piller. Kontrollant: Professor Thor Ekecrantz.

BELLMAN

hade aldrig dött av influensa, om han i god tid hade tagit

ASPIRIN-TABLETTER

I ORIGINALFÖRPACKNING "Bayer"

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"

med fin
Choklad & Konfekt

väg. 1/2 kg
endast Kr. 2.— st.

Expedieras till landsorten
mot postförskott.

PERCY E. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

Damkurser

Bilskolan Svea, Surbrunnsg. 50, Stock-
holm. Tel. V. 9679.
Övningsv. Chrivler

Dam- & Barnklippning.
Ondulering. Obs. Förstklassigt.
Frisørsalongen, Östermalmsgatan 63 A,
hörnet av Rådmanng. Sthlm. N. 9303

Tiden läker alla sår

men aldrig så fort och smärtfritt
som när Syster Ellas Sårsalva
får hjälpa till att bota skador och
förebygga elaka följder av en
olyckshändelse. Just den salvan
bör ni alltid ha till hands.

(Annonns)

1.45 Herrtröjor för Kr. **1.25**
för ett par Herrkalsonger

Prima ullbomull. Tusentals dussin till-
verkas endast för vår räkning. Se där
endast ett exempel på våra billiga pri-
ser. Vår 434 sidor stora katalog, inne-
hållande snart sagt allt som kan post-
befordras, erhålles på begäran gratis
och portofritt. Lämpliga julklappar.
Skriv i dag till

ÅHLÉN & HOLM, Stockholm

**Fjäder och dun
till partipriser**

Ångrensad extra prima fågelfjäder å kr.
2.25 pr kg.

D:o Andfjäder å kr. 3.— pr kg.
D:o Andhalvdun å kr. 3.75 pr kg.
D:o Gåsfjäder å kr. 5.50 pr kg.

Exp. franko minst 5 kg. Prover
sändas på begäran. Äldsta och största
specialaffär inom branschen i Sverige.
Köp icke fjäder och dun förrän Ni in-
fordrat offert från

S. H. SVENSSON,
LANDSKRONA.

Firman grund. år 1905. Tel. 390 o. 1190.

SOLBADA
i hemmet med
högljuslampa
Effektiv mot alla sjukdomar
PRIS Kr 33
Tillskriv Aeskulap Lampa Malmö

**Senaste
nyheter**

nu inkomna i

KORSETTER
CORSELETTER
HÖFTHÅLLARE
BRÖSTHÅLLARE
UNDERKLÄDER
STRUMPOR
HANDSKAR
VANTAR
BLOMMOR

Priser enastående låga.

TWILFIT

Nybrogatan 11, Stockholm.
Tel. 75854, 75853.

Då var Brita Alm nyss fylla
nitton år, en mogen, charmant
dam med ett blomstrande flick-
ansikte och barnaögon. Kort ef-
ter ställdes till bal. Kontrahe-
terna träffades och mamman sköt-
te maskineriet. Innan säsongens
slut var dottern förlovad med
badläkaren och knappt året efter
flyttade de nygifna in i våning på
Sturegatan, en lägenhet som av
svärmodern bestäts lyxinredning
och ökats ut med tre rum.

O, fy, vad hon skämdes när
han bröllopskvällen tog henne ur
bilen mitt för mamas näsa och
nästan bar henne upp för trap-
porna. Men när hon väl var inne
kände hon hur förlägenheten för-
svann och att det enbart var
lugnt och säkert hos honom. Och
när han till sist med en mängd
förälskade ord betygade hur för-
färligt han älskade henne och
samtidigt löste banden på hennes
små sidenskor, då tyckte hon att
han var riddare i sagan, hjälten
som varit i de hedningars och
turkars land och slagits med vild-
djur och barbarer. Men nu hade
han återvänt, hög och bald och
med grått stänk i håret och hon
var jungfrun som han stritt för
och längtat efter och på hennes
förböner hade han segrat. O, ja,
det var så poetiskt, att hon till
sist glömde både mamma, tanter-
na och alla och slog armarna om
hans hals och lät honom kyssa
sig så mycket han ville. Och
kvällen därpå, hade mamma sagt,
skulle de resa till Paris. Tänk, till
Paris! . . .

Ja, det var många år sedan, det!
Och i lika många år hade fru
doktorinnan haft det tråkigt. Det
där romantiska hade försvunnit,
gud vet vart, och inga småttingar
heller! Inte föll han numera på
knä framför henne och snörde
upp hennes kängor och inte var
han riddare längre, lika litet som
hon var jungfrun. Mamman kom
då och då och inspekterade och
undrade (o, vad det retade hen-
ne!) och när hennes man inte
hade mottagning var han på nå-
gon sammankomst och kom hem
sent och refererade lärda diskus-
sioner. Och så hade hon först nu
upptäckt att han var gammal!
Alldeles för gammal! Han var
som en far för henne. Goda råd,
faderlig och trygghet.

Det var då hon första gången
såg honom. Vid Norrmalmstorg
hade hon stigit upp i en vagn och
på hela Sturegatan uppför släp-
te han henne ej. Han var ung,
knappast trettio år, axelbred, kraf-

tig, brunhytt och ljus, med korn-
blå ögon. Vacker som en gud!
O, vad han var grann. Och, o,
vad hon beundrade honom!

NERVSTÄRKANDE ENERGIBILDANDE KRAFTGIVANDE

Såsom stärkande medel har

PHOSPHO-ENERGON

sedan länge stått i främsta ledet.
Phospho-Energon är framställt direkt
ur hjärn- och nervsubstans, är ingå-
ende kliniskt prövat och har av de
förförsta in- och utländska läkare
givits de amplaste lovord.

Särskilt vid behandlingen av ner-
vositet o. nervösa svaghetstillstånd
har Phospho-Energon givit utomor-
dentligt gynnsamma resultat. Phospho-
Energon verkar icke "ögonblickligen
nervlugnande och rogivande" — för-
svagar och sliter därför ej nervsystemet
— utan det uppbygger under kurens
förlopp på ett naturligt sätt hela nerv-
systemet, stärker organismen och ger
åt överansträngda och försvagade
personer det tillskott av energi och
självförtroende, som är oundgängligen
nödvändigt för övervinnandet av ner-
vositet och därmed förknippade svag-
hetstillstånd.

Phospho-Energonpiller fås å alla
apotek
i burk. å 100 och 300 st.

Hon räknade ut att han kom
från krigsskolan och på slaget
fem stod han på Norrmalmstorg
och väntade på vagnen. Då hon

kom in möttes, hon av hans blick
och fast hon stretade emot måste
hon se upp. En gång blev hon
blodrod. Han hade, halft igen-

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische
Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för vär-
delösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning.

Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt av-
föring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar.
Lätt att använda. Fås på alla apotek.

ÄVEN FÖR EDER

Den speciella rostningsmetoden, som, sedan kakaopulvret år 1828 uppfanns av firman Van Houten, förblivit dess fabriks-hemlighet, giver åt Van Houten's kakao en egenartad, fin, men dock fyllig smak.

Det finnes icke någon bättre daglig dryck för män än Van Houten's kakao, som genom sitt stora näringsvärde stärker kroppen och verkar uppiggande utan att hjärta eller nerver i den ringaste mån taga skada därav.

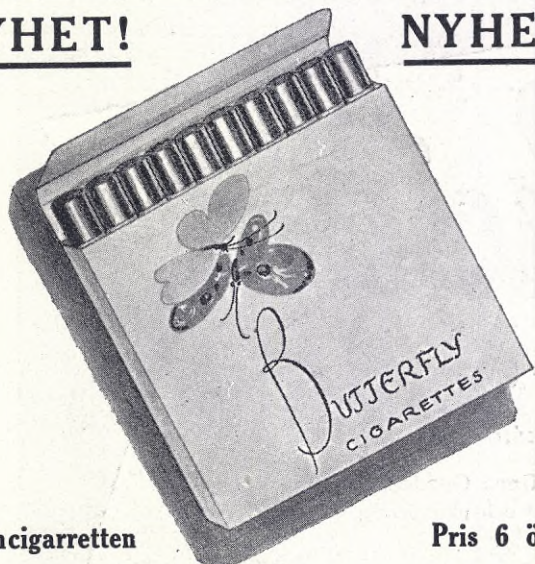

Förpackad i
hygieniska
bleckburkar.

Van Houten's KAKAO

"Bäst- i Bruket Billigast"

NYHET!

Damcigarretten

Pris 6 öre.

Tobaks--monopolet

NYHET!

kännande, lett mot henne! Vad menade han! Trodde han —! Nå, han var i alla fall bedärande. Förtrollande. Man kunde förlåta honom allt. Allt!

Under tiden skötte doktorn sina patienter, gick på lärda sammankomster, åt middag ensam och träffade sin fru endast på kvällarna. Och då var det det faderliga igen, beskyddartonen. Han var gammal! Tänk då, kaptenen! Hon väntade riktigt på nästa dag, klockan fem. Det var så romantiskt. Så spännande. Och inte var det hennes mening att bedraga sin man . . . Nej då!

En dag kom emellertid det egendomliga. Han hälsade på henne. Pojkaktigt, igenkännande.

Att han inte skämdes!
Hon rodnade av harm och — förtjusning. Och när han steg av vid hållplatsen — samma hållplats som hon — och log emot henne, stannade hon, på en gång häpen och tyst. Vad ville människan? Detta var ju förfärligt!

Men nu stod han framför henne.

— Tar jag miste! sporde han artigt. Är det inte Brita Alm?

Hon blev röd som en pion. Han fortsfor:

— Jag är — mitt namn är Birger Gylling. Känner ni inte igen mig, fru doktorinna!

— Jo, jo — jag tror — stammade hon och stirrade på honom, alldeles bortkommen. Jag . . .

— Kommer ni ihåg skoltiden? Minns ni inte särskilt en episod? När jag slet er i flätan? Och att ni blev ond — va?

Hon blev om möjligt ännu rödare.

— I skolan — flätan — ja, ja, det var så sannt . . .

Hon skrattade till.

— Ni kände mig inte först, men jag kände igen er genast. Tiden går, fru doktorinna. Jag har blivit kapten jag . . . O, jag minns hur ond ni blev den gången. Vi bodde i samma hus, förresten. Ni — ni blev så ond!

Nu skrattade hon högt.

— Så vackert väder vi har fortsfor han i samma andedrag.

Då blev hon på en gång kall.

— Ja — mycket vackert, sade hon.

— Och ni mår bra?

— Jo då! svarade hon, och

med tanke på rycket i skolflätan, tillade hon: Adjö — kapten!

Han slog ihop klackarna och gjorde en lätt bugning till honnören.

— Fru doktorinna!
Hon gick hastigt över gatan.

— En sådan idiot! sade hon då hon kom upp. Hon var ond. Och en sådan går jag och tycker om! Tala om att han en gång dragit mig i flätan! En sådan idiot!

På kvällen sade Brita Alm till sin man:

— Älskade. Jag är trött. Snör up mina kängor . . .

Han föll ögonblickligen på knä för henne.

— Håller du av mig, frågade hon fast hon visste det. Och när han inte svarade, slog hon armar-na om hans hals och brast ut i ömma ord och besvor honom att snöra av hennes skor *varje* kväll och åter vara densamme som förr, den stolte riddaren som återvänt, fjärran från de hedningars land, efter att segerrikt hava slagits med turkar och barbarer.

Hjalmar Wallander.

Två konstnärer.

Av D. Ormet.

En episod ur Liszts liv.

Översättning från franskan.

Man skrev 1832. I den parisiska konstvärlden på denna tid var hovskomakaren Henri Durmont en allmänt känd personlighet. Orsaken härtill låg i den oinskränkta kredit han gav alla konstnärer och hans gränslösa beundran för konsten. Den inbringande leveransen av skodon till kungafamiljen möjliggjorde den utsträckta krediten, och vad konstentusiasmen beträffade glunkades det om, att hovskomakaren ansåg sig själv som konstnär på sitt område och därför i sina konstnärskunder såg idel kolleger.

Mäster Durmont skickade aldrig en räkning till en konstnär och skulle väl sällan fått en dylik betald. Han begärde blott en sak, att man skulle erkänna hans konstförstånd. Så ofta han i affärer hade att göra med en konstnär, förde han samtalet in på konsten, och det smickrade honom att höra sin uppfattning delas och uppskattas. Men ej nog härmed. Durmont ville också föra ett stort hus. Det gick knappt en vecka, utan att det hölls något samkväm hos honom: middag, supé eller någon lysande soaré.

Och till alla dessa tillställningar inbjöd hovskomakaren sina bekanta i konstnärskretsarna. Det var hans stolthet och nöje att hos sig se blivande konstnärer och storheter och för dem spela rollen av charmant värd. Men det var en, som han ännu ej vågat invitera. Och denne var Franz Liszt.

Det var just vid den tiden, som Liszt börjat tillämpa Paganinis spelsätt för pianot och skrivit sina första ungerska rapsodier. Den lycka, han med den gjort på sina konserter i Paris, gav anledning till den konsertresa, på vilken han skulle bliva höljrd med ära överallt i Europa. En av hans mest entusiastiska beundrare var hovskomakaren. Aldrig försummade han någon av Liszts konserter, och infann sig denne i hans affär, sam skomakaren i ett hav av lycka. Många gånger hade han stått i begrepp att inbjuda Liszt, men alltid saknat mod därtill. Han hade hört sig för hos en och annan av sina kunder, men alla hade tvivlande skakat på huvudet eller ryckt på axlarna.

Ty redan då var Liszt känd för sin oberäknlighet och sin bitande

Varför är Dux-madrassen så överlägsen?

Den skänker vederkvickelse åt kroppens alla delar.

Man får ibland höra den anmärkningen att en Duxmadrass är dyr. Ja, i jämförelse med många sekunda madrasser, som utreklameras och säljas billigt, kan priset förefalla högt. Men betänker man vilken betydelse madrassen har för ens välbefinnande, skall man finna att det lönar sig att köpa den bästa som finnes.

Hur mycket kostar en dräkt eller en kostym kläder? 100 à 150 kr. Hur länge räcker den? Ett à två år.

— Vad kostar en Dux-madrass? C:a 85 kr. Hur länge räcker den? Minst 20 à 30 år.

— Men, svarar någon, nya kläder måste man ju ha ibland, annars får man dåligt anseende!

— Det är riktigt, men vad betyder inte sömnen för människan. En god sömn ger henne motståndskraft mot krämpor och sjukdomar, ger hälsa, tillfredsställelse och kraft till arbete, kraft att övervinna motgångar och bekymmer. Man måste emellertid skilja på sömn och sund sömn. Många människor kunna sova på ett sofflock eller i en hård säng. Många måste ligga på det mjukaste dunbolster för att kunna sova. I intet eller mycket få av dessa fall får människan en sömn, som kan kallas sund. Hon vaknar efter 8 à 10 timmars sömn olustig, utan att hennes kropp fått den vila den behöver och bör ha.

Det är just för att hjälpa människan i detta stycke som Dux-spiralmadrass efter långt vetenskapligt experimenterande kommit till världen. De praktiska amerikanerna, som inte ha tid att sova länge, ha funnit att de gamla resår-madrasserna inte skänka kroppen tillräcklig vila, när muskler, inre organ och nerver bringas ur sitt normala läge på sådana madrasser. Så konstruerades en helt ny typ, en madrass byggd av ett särskilt slags elastiska spiraler, alldeles fristående från varandra och inbyggda i celler. Denna madrass motsvarade helt förväntningarna, den formade sig nämligen fullständigt efter kroppen och beredde vila åt alla organ och nerver. I ett slag blev den "hela Amerikas" madrass. Alla som provade den blevo förtjusta och de som förut haft svårt att sova, kunde på en spiralmadrass få tillbaka sin gamla, goda sömn och hälsa. Sjukhusen bytte ut sina gamla resår-madrasser mot de nya spiralmadrasserna, hotellen skyndade att göra detsamma och när något nytt jättehotell eller någon ny lyxängare numera bygges, är man angelägen omtala att till utrustningen hör den nya spiralmadrassen.

I den stora Atlantångaren "Leviathan" har sålunda nyligen inmonterats spiralmadrasser och spiralsitsar i alla hytter och salonger.

I Sverige har denna madrass fått namn av sin tillverkare, Madrassfabriken Dux i Malmö. Dux-madrassen är tillverkad efter samma principer som den amerikanska, men materialet är svenskt, och den har, som man kunde vänta efter kort tids tillverkning hunnit bli starkt uppmärksammas och efterfrågad. Sjukhus, sjukvårdssällskap, vilohem och talrika enskilda personer ha provat den och i dagarna har en större beställning från landets största skeppsvarv ingått.

Det finnes flera spiralmadrasser i marknaden, men det finnes ingen som kan konkurrera med Dux-madrassen. Den som jämför de olika kvaliteterna, skall finna skillnaden högst anmärkningsvärd. Dux-madrassen fyller de största krav på hygien — genom ständig lufttillförsel — hållbarhet, böjlighet, bekvämlighet och elasticitet. Den är tillverkad efter fullt vetenskapliga principer och rekommenderar sålunda sig själv.

Dux-madrassen håller på att göra sitt segertåg genom Sverige och det råder intet tvivel om att alla gamla madrasser förr eller senare få ge vika för framtidens madrass — Dux-madrassen.

Alltså, önskar Ni sova gott i en behaglig bädd, dröj icke en dag att rekvidrera en Dux-madrass! Bemärk, att den som icke är fullt nöjd med madrassen, får returnera densamma och återfå hela köpesumman.

Madrassen, som tillverkas i olika storlekar, kunna även om så önskas, erhållas pr månatlig avbetalning.

Den som gärna vill ligga mjukt tillrådes att skaffa sig både under- och övermadrass av Dux' konstruktion.

Finnes god resår-madrass kan denna möjligen ersätta Dux' undermadrass.

Vill man ej ligga så mjukt är det fullt tillräckligt med en Dux-madrass med grövre spiraler, vilken ersätter både över- och undermadrasserna.

Dux-fabriken tillverkar förutom madrasser även dynor, bil- och motorcykelsitsar, kuddar, ducateller o. s. v. enligt samma system.

Dux-fabrikens tillverkningar försäljas av de förmåsta möbelföretagerna i landet, bland andra i Stockholm hos följande:

Nordiska Kompaniet, C. G. Sandins Järnsängsfabrik, Regeringsgatan 54, C. A. Tour, Hornsgatan 10, Möbler och Inredningar, Klara bergsgatan 42, Levin Svensson, St. Nygatan 5, Gustav Mollberg, Grevturegatan 31, Stockholm, samt Madrassfabriken Dux Nederlag, Vasaplatsen 13, Göteborg, och Dux Ottomanlager, Malmö.

Skulle Dux-tillverkningar icke finnas hos den möbelfirma, där Ni brukar göra Edra inköp, tillskriv Madrass-Fabriken Dux, Malmö, som lämnar vidare upplysningar och priser.

satir. Men en gång då konstnären avlade ett besök hos fotbektändningsartisten, tog denne mod till sig. Efter att ha uttryckt sin varmaste beundran för pianots mästare, sporde han vördsammast, om en bjudning till en supé skulle accepteras. Liszt gav ett jakande svar.

Det fanns inga gränser för skomakarens stolthet och förtjusning. Hans innerligaste önskan skulle uppfyllas. Liszt skulle supera hos honom! Redan samma dag utfärdade han inbjudningar till sina konstnärsvänster och skrev egenhändigt på bjudningskortet: "Herr Liszt skall göra oss den äran att efter supén hugna oss med ett föredrag på piano."

Detta antog nämligen Durmont som en given sak. Ehuru virtuosen icke talat om att spela, hoppades hovskomakaren härfullt och fast. Redan utmalade han för sig, med vilken förtjusning han nästa dag skulle läsa i tidningarna, att den firade konstnären spelat ett av sina bravurnummer på herr Durmonts soaré. Hela Paris skulle avundas honom.

Den för supén bestämda aftonen var inne. Liksom alla andra inbjudna konstnärer hade även Liszt infunnit sig. Rätterna voro utsökta, vinerna förträffliga och stämningen bland gästerna blev snart animerad.

På de många frågorna om Liszt verkligen lovat att spela, hade skomakaren nödgats tillstå, att hans berömda gäst icke hade givit honom ett sådant löfte. Men han tänkte efter supén söka förmå honom därtill.

Durmonts upplysningar hade endast ökat den allmänna förväntningen. Man motsåg med spänning det ögonblick då Durmont skulle framställa sin anhållan.

Äntligen var supén slut, och nu måste det komma till ett avgörande. Med klappande hjärta gick Durmont fram till den berömda konstnären och frambar sin bön.

Till allmän överraskning förklarade sig Liszt genast villig. Han spelade en av sina ungerska rapsodier och sedan bifallsstormen lagt sig, ännu en komposition av samma slag.

Mäster Durmont var i sjunde himmelen. I de varmaste ordalag tackade han virtuosen och tillade, att han kände sig olycklig över att ej kunna tillbörligen återgälda den ära som bevisats honom.

Den lycklige värden hade knappt talat ut, förrän Liszt svarade: "Jo, min bäste Durmont", sade han med ett förbindligt leende. "Ni har till fullo bevisat er erkänsla, om ni vill hava godheten att mottaga min inbjudning till en supé hos mig nästa onsdag."

Durmont kunde knappt tro sina öron. Först då han på pianistens ögon såg, att denne menade allvar, fann han ett ord till svar, och lovade, djupt rörd över den ära, som vederfarits honom, att infinna sig på supén. Även alla de andra som voro närvarande blevo av Liszt inbjudna.

Då man en stund senare skildes åt, sysselsatte sig var och en i sitt stilla sinne med den frågan, vad Liszt kunde ha för avsikt med att inbjuda Durmont. Att han hade någon undermening däremot, därom voro alla ense.

Till den av Liszt anordnade supén hade de inbjudna mangrannt infunnit sig. En av de första, som kom, var skomakaren, som festen till ära satt på sig sitt ordens-tecken.

Samtalet var snart i gång, och Durmont var i sitt esse. Endast i ett avseende blevo hans förväntningar gäckade: De konstnärliga prestationer han hoppats på, uteblevo alldeles. Det föll varken värden eller någon annan musiker bland hans gäster in att röra en tangent. Då desserten serverades, reste sig Liszt. Durmont jublade,

En kvinnas charme

är till stor del beroende av hennes hår. Detta sakförhållande står fast, huru mycket än frisyerna ändras — liksom det också står fast, att håret, för att komma till sin fulla rätt, behöver vård.

Ej endast hårets hälsa och livskraft avgöres av vården, utan även dess doft och glans.

Den som inser detta, den som verkligen sätter värde på sitt hår och den som är angelägen om att finna *det bästa* för dess vård, borde försöka med följande *idealbehandling*:

- 1: Champonera håret med Dr. Dralles BIRKEN-CHAMPOON
- 2: Massera det därefter med Dr. Dralles BIRKEN-WASSER
- 3: Ge det slutligen en sista borstning med litet Dr. Dralles BIRKEN-BRILLANTINE i borsten.

Ni skall förvånas över resultatet: *Själva* skall Ni märka, hur håret känns friskare, lättare.

Andra skola märka dess nya glans — *Eder nya charme*

Dr. Dralles
Birken-Wasser
1/1 fl. kr. 3:50
1/2 " " 2:25

Birken-Champoo
pr st. 35 öre

Birken-Brillantine
pr tub 75 öre

Jämför
det Ni får —
för det Ni betalar
när Ni köper en
Dralle-vara

GEFLE MANUFABRIK AKTIEBOLAG
STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Växiö 500 - Örebro 20 63 - Hudiksvall 532
Sundsvall 30 03 - Umeå 141.

ty nu skulle säkert den store mästaren gå till pianot. Men skomakaren hade misstagit sig. Liszt knackade med dessertkniven på ett glas. Han ville hålla tal. I samma ögonblick inträdde en betjänt och satte framför Liszt ett litet bord, varpå låg ett större föremål, övertäckt av en duk.

"Mina herrar", yttrade Liszt, "för några dagar deltog vi alla i en supé, till vilken vår ärade vän Durmont varit så vänlig att inbjuda oss. Då bad han mig glädja honom med ett prov på min konst. I dag är förhållandet omvänt. Nu är jag värd och herr Durmont gäst. Jag hoppas, att han ej tager illa upp, att även jag riktar en bön till honom. Den kvällen var jag nödgad visa min förmåga på ett område, som är mitt. Och därför uppmanar jag honom nu att giva ett prov på sin konst."

Med dessa ord tog Liszt bort duken från det lilla bordet och för gästernas häpnad blickar visade sig — ett par trasiga stövlar och en fullständig skomakarattiralj.

Stel som en stenbild satt mästern Durmont på sin stol.

"Är det ert fulla allvar", fick han äntligen med möda fram. "Mitt fulla allvar", sade Liszt. "Genera er icke! Jag hoppas, att ni lika litet vill neka att uppfylla min bön, som jag gjorde, när ni bad mig. Rådlös stirrade Durmont på sitt hantverks insignier, men plötsligt flög ett förklarad leende över hans ansikte.

"Nej", sade han, "jag vill ej uppfylla er önskan. Ty då ni hos mig icke levererade något lappverk på pianot, så höves det ej att jag med ett dylikt återgäldar er älskvärdhet. För mästaren passar endast ett mästestycke. Och därför lovar jag att i morgon sända er ett par stövlar, som äro er värdiga."

Man skrattade hjärtligt åt skomakarens lyckliga infall. Även Liszt log och räckte Durmont sin hand.

FRÅGOR OCH SVAR!

Speciedaler.

Fråga: Har en gammal speci (4 kr.) med Gustaf III och årtal 1772. Har slanten antikvitetsvärde och hur mycket?

Prenumerant.

Svar: Dalern har naturligtvis ett visst antikvärde, men hur mycket beror på i vilket tillstånd exemplaret är. Bäst visa slanten för en mynthandlare eller myntsamlare. På riksbanken löses den in med 4 kr.

Trätrappa.

Fråga: Kan man göra något vid en trätrappa, som knarrar ohyggligt.

Prenumerant.

Svar: En snickare kan avhjälpa saken. Antagligen är det så att trappstegen ej mitt under ha nog stöd utan svikta och därför gnidas mot sidostöden. Om trappan är åtkomlig underifrån är det ju möjligt att råda bot på obehaget.

Efterbliven.

Fråga: Kan Idun hjälpa mig i mitt betryck. Jag har en liten 8-årig dotter, som ej är som andra barn vid den åldern. Hon är sinnesslös och tycks ej kunna inhämta de vanligaste kunskaper. Och händerna kan hon heller ej använda till något. Innerligt tacksam för ett råd vart jag med förtroende skall kunna skicka henne för att hon må kunna få moderlig vård och någon slags utbildning, är en

Sörjande moder.

Svar: Ett ställe där ett barn kan få både moderlig vård och möjlig utbildning är hos fröken

Stolt

kan Ni vara, då Ni ägnar Edra tänder den dagliga vården med Vademecum.

Fruktan

behöver Ni ej känna för de årliga tandläkarbesöken för tillsyn av Edra tänder, ty med en rationell tandvård förebygger Ni tändernas förfall.

"Lyd hygienens lag — Vademecum varje dag."

Eder billigaste Tandläkare:

VADEMECUM

(V. A. de Mecum. Tandläkare) TANDCREME MUNVATTEN

NI KLAPPAR IN DEN

När ansiktets otaliga porer äro rengjorda. Detta är skönhetsvårdens senaste metod i förening med OATINE-behandling. Hundratusenden med normal hud få genom daglig OATINE-vård fram hudens fina, rena sammetslenhet och bibehålla ansiktet friskt och vackert, ty OATINE innehåller extraktet av ren havre samt de kostliga oljor och biämnen, som också Eder hud fordrar. Begär uttryckligen OATINE, ty otaliga cremer och efterapningar äro värdelösa. Använd de båda cremerna

Oatine och Oatine Snow

I varje förpackning medföljer råd om hudens vård. Följ bruksanvisningen noga. Gör ett försök nu, och Ni skall bliva överbevisad om, att OATINE icke kan ersättas av andra cremer. OATINE och OATINE-SNOW i burkar à Kr. 2:50 och Kr. 5:— (3-dubbelt innehåll), samt i stora tuber à Kr. 2:50. Fås överallt.

Ny elegant lyxförpackning till samma pris. Oatine och Oatine-Snow i tub till handväskan à Kr. 1:25. TILLERKÄND 10 GRAND PRIX OCH GULDMEALJER.

THE OATINE COMPANY, Ll. Kongensgade 12, Köpenhamn. London. Nederlag i Malmö. Paris.

SHREDDED WHEAT

SPUNNET VETE
Absolut rent Vete

Hälsosamt, närande, välsmakande.

Välj Shredded Wheat till frukost- eller kvällsrrätt och ät det tillsammans med kall eller varm mjölk. Färdig att serveras direkt ur paketet.

Pris: Kr. 1:— per paket.

Efterfråga Shredded Wheat hos eder handlande.

Generalrepresentanter i Sverige:

AKTIEBOLAGET O. ANNERSTEDT, Sthlm.

Aura Köhler, Bergdala gård, Södertälje. Sinnesslöa barn från 7 år få där åtnjuta undervisning både i skolämnen och handslöjd m. fl. ämnen. Meddela er med henne, så får ni höra om där finnes plats för er lilla dotter.

Massagekurs.

Fråga: Finnes i Stockholm någon kortare kurs i sjukgymnastik och massage än vid de stora instituten?

Intresserad.

Svar: Doktor A. Kjellberg, Hollandargatan 3, mottager elever i sjukgymnastik och massage.

Barnavård.

Fråga: Kan den kära Idun upplysa mig om det finnes någon utbildningsanstalt för barnsköterskor i södra Sverige? Samt hur stor lön man kan påräkna efter slutad kurs?

Barnkär.

Svar: Begär prospekt från Vita Korsets barnavårds- och sköterskeskola, Älmhult. Där gives både teoretisk och praktisk utbildning för barnsköterskor. Efter avlagd examen kan man sedan begära 60 kronor i månaden jämte fritt vidare naturligtvis.

Vackert talspråk.

Fråga: Finns det någon bok i bokhandeln, som handlar om huru man skall lära sig tala god svenska. Vet med mig själv att jag använder mig av s. k. provinzialism. Vore mycket tacksam om någon av Iduns läsare ville ge mig ett gott råd, huru jag på bästa sätt skall övervinna åtminstone de grövsta språkfelen.

Framåtsträvande.

Svar: Helt nyligen har en bok utkommit, som säkert motsvarar det ni avser. Den heter God och dålig svenska, av Vilhelm Cederschiöld och kostar 4:75.

För övrigt bör ni läsa goda författares böcker och med ihärdighet bortarbeta era språkfel. Se även en artikel av Anna Branting i nr 42 av Idun om Talets olater.

Kolakarameller.

Fråga: Kan någon av Iduns läsare upplysa om hur man skall få gräddkola att ej sockra sig vid längre förvaring.

Landsfru.

Svar: Troligen har massan blivit kokt för länge. Sedan ingredienserna blandats väl få de ej koka längre än tills massan tjocknar och en droppe därav på en tallrik kännes seg.

Rosa rider S:t Hubertusjakt.

Springarn frustar, drevet klingar och i munter kavalkad uti arla morgonväkten spränga vi åstad. Vi ha ny och fin mundering både springare och jag. — Jägarlivet är väl härligt helige Hubertus dag!

Den eleganta damen

*använder endast
helsilkestrumpor
och
helsilkeunderkläder
av det förnämliga
märket*

Kayser

Det är rätt!

Ni har mitt fulla gillande. Viking-blankade skola skorna vara på söndagspromenaden. Det ger stil och elegans åt dem. Den moderna toaletten ställer ökat krav på välputsade, fina skor. Jag har att bjuda Eder i överlägsna kvaliteter alla gängse kulörer samt ofärgad

VIKING SKOKRÄM

Utmärkt medel

mot de skadliga följderna av avmagringen är Havremust

Gyllenhammar

Varenda tråd

i HOLMA linnevävnader äger full slitstyrka på grund av den speciella tillverkningsmetoden, som till fullo skyddar materialet.

Den tekniska ledningens erfarenhet, de utvalda materia- lierna och den omsorgsfulla tillverkningen förklara den mjukhet, glans och slitstyrka som alltid känneteckna

HOLMA

DUKTYGER, SERVIETTER,
HANDDUKAR, LAKANSLÄRFT

HOLMA-HELSINGLANDS LINSPINNERI- & VÄFVERI A.-B.,
Madängsholm & Forssa.